

To most men, experience is like the stern lights of a ship, which illumine only the track it has passed.

—S. T. Coleridge.

INDIAN

NEWSPAPER REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWS PAPER.
24 L 20185 G

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903

Former Editor, Manilal Gandhi—1918-1956

The reason there are so few good talkers in public is because there are so few thinkers in private.

—Anon.

No. 47—Vol. LIV.

Friday, 14th December, 1956

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWS PAPER.
Price: SIX PENCE.

AMERICAN VICE-PRESIDENT OUTLINES POLICY OBJECTIVES IN MIDDLE EAST

U.S. NO FRIEND OF COLONIALISM

UNITED STATES policy is a subject of heated controversy particularly in the non-European community in this country. American behaviour in the Middle East crisis has created a situation, in the non-White mind, which the following address given by Mr. Richard M. Nixon, American Vice-President, at the National Automobile Show dinner, will clear:

"Six weeks ago, we were at a turning point in history. In the United Nations headquarters in New York, the eyes of the world we focussed upon the spokesman of the United States. "Here was a nation, formerly isolationist, now converted to the idea of collective security. We who rejected the League of Nations were among the founders and supporters of the United Nations.

"We, who only 60 years ago, were boasting of our manifest destiny in Asia and Latin America, had renounced colonialism and pledged our support to nations formerly held as colonies by major powers. We had changed but there were many in the world who doubted the reality of the change.

"Many nations in Asia and Africa preferred to wait on the sidelines as neutrals in the Cold War until they were sure that we were more sincere than the Soviet Union in our profession of friendship and respect for all peoples and for all nations, regardless of their size or their strength.

"Our good friends in Latin America, while trusting us, had disturbing memories of the gunboat diplomacy of yesterday.

"Then we were put to the

test. Our friends and allies had by-passed the United Nations and had taken direct military action to settle a dispute. Certainly their provocation was great. By the international standards which were generally accepted 50 years ago, the action they took would have been defended, is not justified.

New Force

"But a new force had come into being, the moral force of the United Nations, all of whose members were pledged to settle their differences peacefully. In delegation after delegation, the question was asked—would the United States live up to its announced principles, or would it conveniently look the other way?

"At this turning point in history, Secretary Dulles personally appeared before

New York, December 6.

the General Assembly of the United Nations and announced our position, a position which was supported by an overwhelming majority of the nations of the world.

(Continued on page 550)

INQUIRY INTO DRG PARSON'S BROADCAST SERMON

THE 'Sunday Express' recently reported that an enquiry at the highest level has been called for by the Assistant Director of the South African Broadcasting Corporation, Mr. Norman Filmer, into a national church broadcast on November 29 in which Ds. P. A. Posch, of the Durban West Dutch Reformed Church, said that the Bible gives no grounds for social differences among races.

"If we allow a person with a White skin to sit in the lounge, I see no reason why we should not allow a person with a Black skin to do the same," said Ds. Prosch. He was conducting a service of devotion, "Godsdiens," broadcast every morning of the week on the Afrikaans programme of the S.A.B.C.

He took as his text Colossians III; xi:

"Where there is neither Greek nor Jew, circumcision (nor uncircumcision, Barbarian nor Scythian, bond nor free; but Christ is all and in all."

Mr. Filmer said in Johannesburg that this was the first time that he had heard of the incident.

He said that there was such a broadcast but that

he did not know what the context of Ds. Prosch's service was.

"A great deal of importance seems to have been attached to this service, and I have called for a full report on it," explained Mr. Filmer.

He added that there was no question of Ds. Prosch being held in the studios after the service and he had not heard that his script had been taken away from him.

Ds. Prosch told a 'Sunday Express' correspondent in Durban that he did not believe in dissimulation. His sermon was in no way meant as propaganda for inter-marriage.

"I believe in apartheid, for practical reasons, but not on the grounds of the Bible," explained Ds. Prosch.

INDIAN OPINION

FRIDAY, 14TH DECEMBER, 1956

Fund To Support

LAST week the Police arrested over 140 men and women of all races on allegations of treason. Since then this number has been added to and as Government leaders have indicated that the net will be thrown wider, more arrests can be expected. As a result of all this there has come into being a campaign to raise funds to give all possible help to the men awaiting trial and their dependents where necessary. We wish to make a special appeal to all our readers and their friends to give as much as they can to the fund.

At the time of going to press the plans for the collection of the money had not been worked out in full. We have no doubt, however, that by the time this appears in print the public will have been told what it is expected to do.

The people arrested were taken suddenly from their jobs and since most of them are breadwinners it is clear that their families might be left in distressing circumstances. We have no doubt that men and women of goodwill will rally to make the consequent suffering as bearable as possible.

We would like to add that as nobody knows how long the trial will last and what its outcome will be we might all work on the assumption that its organisers will be forced to call on the generous people of South Africa to give help for a fairly long period. We are confident that the appeals of the organisers will not fall on deaf ears.

Strijdom's Africa Policy

WE rarely find ourselves in agreement with the Nationalist government. But we find ourselves in full agreement with Prime Minister Strijdom's policy of making friends with African States—whether free or under White domination.

Behind it might be a welcome awakening to realities on the continent. On the one hand the peoples of Africa have declared war on White domination. One by one African States are coming to the fore. As they increase in numbers they will gain strength for a concerted attack on apartheid and all the evils this policy inflicts on the Black man in this part of the continent. For any responsible government to blind itself to the dangers in such a situation would be idiotic in the extreme. And, whatever their faults, the Nationalists are not idiots. They have read the signs of the political zodiac and wisely realised that the days of their wicked ideology are beginning to be numbered.

But then, no African in any part of the continent will be fooled by Prime Minister Strijdom's congratulatory telegrams on independence day celebrations into believing that apartheid is, after all, a decent ideology. The thing is wicked and thrives on the oppression and humiliation of the man of colour. Our White Prime Minister might send messages to the Black Prime Minister of the Sudan. But the Sudanese Premier knows that if he were to come to South Africa he would be a Kaffir and be kicked about on the streets of Johannesburg like every other African.

The real and convincing recipe for making friends with African States lies in something other than merely a policy of professed friendship; it lies in altering those conditions which make the Africans look on White South Africa with suspicion and hatred. South Africa is regarded as an enemy by Black Africa not only because her policies towards the rest of Africa have up to now been wrong, but largely because of the way in which the Black man is oppressed in South Africa.

On the other hand the Government has spoken of a bi-partisan policy for Africa. Here, we think they are really fooling only themselves. The peoples of the rest of the continent do not make the distinction between the Nationalist Party and the United Party. We think they are quite right in lumping the two together for very many practical purposes on the race question. The peoples of Africa know the Nationalist Party as the obverse side and the United Party the reverse of the same evil of White domination. To talk of a bi-partisan policy when the people advocating it are virtually one and the same is to play the game of unrealism with dangerous naivete.

A truly bi-partisan policy for Africa will be one in which the Black and the White South Africans will have agreed something which both will be able to defend with conviction. But as long as there is race oppression in South Africa such a truly bi-partisan policy for Africa is not possible. South Africa is not a White man's country. It belongs to all the people who have made it their home. A policy formulated by White people alone to advance White interests will defeat its own ends in the climate of opinion prevailing in the continent to-day.

We trust that Prime Minister Strijdom will break away from the shortsighted Malan line in one other direction—namely, in creating within the Union an atmosphere in which Black and White will find it possible to think in terms of a truly bi-partisan policy. Such a policy alone will make an impression in a continent which will, before many years are out, come under the control of the man of Africa.

WORDS OF WISDOM

The heart of him who truly loves is a paradise on earth; he has God in himself, for God is love.

—Lamennais.

The best reformers the world has ever seen are those who commence on themselves.—G. B. Shaw.

How Impartial A Board?

IN an otherwise admirable article in the new magazine, "Africa South," Dr. Ellen Hellman comments on the Group Areas proposals put forward by municipalities like Lydenburg, Ermelo, Pretoria and some in Natal—"proposals to make the whole Indian community live and trade in the veld miles from the town." And she adds that "the Group Areas Board has, to its credit, not been prepared to entertain proposals of this nature."

With respect, I think Dr. Hellman is paying more credit than is due to the Board. True, in respect of the Pretoria proposal, the Board has not favoured the idea of dumping the Indians at Welgegund, 16 miles out of town—its attitude possibly not being unaffected by the opposition of a strong farmers' association. At Paarl the chairman of the Board even chided the White population for wanting to move only non-Whites; and in various other instances hearings have been adjourned in the hope that the municipalities might make slightly less outrageous demands.

But whose fault was it that such demands were made at all? And have they not been further encouraged by the sort of proposal that, in the case of Johannesburg, has now found favour with the Board and the Minister? Does not the proclamation of Lenasia, evidently made after Dr. Hellman's article was written, invite every municipality to propose the total eviction of its Indian population?

Let us look first at four Transvaal hearings during the last year to see what sort of proposals the Board has been "entertaining." At Klerksdorp in August last year the town council proposed to move its Indians 5 miles out of town, because "we don't want Bombay near the City Hall." Mr. I. A. Maisels for the Indians said that there appeared to be a copy of the Act circulating in the platteland to the effect that all Indians must be kicked out of the towns. Advocate (now Mr. Acting Justice) V. G. Hiemstra for the municipality conceded that the proposals for most towns conformed to such a pattern.

A month later at Wolmaranstad a similar proposal for the Indians was justified by Mr. Hiemstra on the grounds that "its desirability is proved by the mere fact that the Indians are in the middle of the town and it is desirable to remove them to preserve the character of the town." The council's "evidence"

in support of its case consisted of one typed sheet of paper.

A few weeks later at Ermelo the town council's memorandum stated that its proposals for removing all its Indians "followed the example of other towns and no reasons need, therefore, be given." In his address to the Board Mr. Hiemstra said that Indian trade had developed "in spite of warnings in past legislation that there is no future for the Indians in this country." At Ventersdorp last May the council went one step further and just proposed that its Indians be given no group areas at all—they could be sent "somewhere in the Cape." Later, it too proposed a site in the veld.

By
C. W. M. GELL

We do not yet know which, if any, of these proposals will find favour with the Board or the Minister. But how can we argue that the Board "refused to entertain" them? It listened to them seriously and allowed counsel to argue on their behalf.

When the Board does not want to "entertain" things, it has a very brusque record. For instance, it found the Transvaal and Natal Indian Congresses a thorn in its flesh at hearings. So it ruled that they had no standing to appear. And when they established their right in the Supreme Court, the Group Areas Act was amended to give the Board power to decide whom it would hear and whom not.

Again, representations at hearing may be made orally or in writing. This choice has consistently been allowed to be exercised against the interests of the victims of municipal or official proposals. Recently at Cape Town it was made clear that the victimised may give verbal testimony only by permission of the Board, not of right.

Alternatively, when those to be displaced have asked that municipal or official spokesmen be called so that they may be cross-examined about the purpose and advantages of their proposals, the Board has consistently refused to call them—as at Wolmaranstad, Ermelo, Vryburg and several northern Natal towns. Yet if counsel for the Indians wishes to establish the obvious and admitted fact that his clients' trade will be ruined if they are ejected onto the veld,

he is obliged to call witnesses to establish the point.

If, therefore, the Board were "not prepared to entertain" these total-ejection municipal proposals (or similar ones made by the official Reference and Planning Committee, wherever a municipality shows reluctance), it could make its attitude very plain the moment such a proposal is tendered. This it has never done, though it is quick enough to rule out an "obstructive" any proposal by the Indian Congresses that Group Areas are unnecessary in any given locality.

The inference is surely plain enough. But it can be made even plainer. On November 5th, 1954, the Board held a public hearing at White River. There, for the first time, it consented to listen to an alternative proposal which would have allowed the Indians to remain in a portion of the town. Counsel for the municipality objected in the strongest terms to such a proposal being considered at all.

What Mr. Hiemstra then said is extremely revealing. He said it was a matter of principle whether Indians should be accommodated inside or outside the towns. On this point the Board had not to consider hardship or the merits of the case at all. "After the official encouragement which municipalities have received to make the (total eviction) type of proposal, it is bewildering to see the Board gravely considering a proposal completely at variance with that principle. At each of the other towns the council has been led to believe that the Indians will be removed from the established townships to a place outside, whether it is bare veld or not. Is the impression which has been so widely fostered, to the knowledge of the Board, completely unfounded?"

Although this passage virtually speaks for itself, one other important piece of evidence against the Boards' neutrality in these matters may be cited. At Rustenburg it was well known, and later admitted publicly in the press, that the town council was not keen on making these sort of proposals. I cannot prove that members of the Board came to Rustenburg and threatened even more drastic proposals if the council did not collaborate. I can only assert that councillors are on record as having said this occurred. But I can prove something equally damaging to the Board's impartiality.

When the council originally put up its proposals for Rustenburg, a small group of European residents counter-proposed that the Indians be given a Group Area substantially in the portion

of the town they at present inhabit. The latter proposal was not among the proposals later advertised by the Board. When queried, the Board replied that it "did not intend advertising that proposal unless good reasons for such a step are advanced." A little later the Secretary of the Board wrote that "my Board, after due consideration of the reasons etc., has resolved not to advertise the proposal." In reply to a further query, the Board said it was "not prepared to give any reasons for its decision."

Here, then, was the Board "entertaining" from the municipality exactly the sort of proposal that Dr. Hellman was referring to, and "not being prepared to entertain" a much more reasonable one. And when the case came to public hearing, the Board refused a request from counsel to reconsider this decision, until it was threatened with action in the Supreme Court. It then adjourned *sine die* to enable the application "to be placed before the full Board" (c.f. the Secretary's remarks above about "due consideration") and ultimately let it be known that both proposals would be re-advertised. But it took the threat of appeal to the courts to bring the Board to its senses.

Mexico Offers Scholarships To Students From Trust Countries

THIRTEEN students from trust and non-self-governing territories are being offered scholarships by the Mexican Government. The offer has been made in response to UN General Assembly resolutions relating to educational facilities for students from these areas. Fields of study open to them in Mexico will be in administration, teacher training, secondary education and agriculture.

Mexico's offer brings to over one hundred the total of opportunities already made available by various governments. Other countries that have donated scholarships under the scheme are Burma, India, Indonesia, Iran, the Philippines, Poland, Thailand, Turkey, the U.S.S.R., the United States and Yugoslavia.—UNESCO.

Strijdom Seeks Friendship Of All States In Africa

From the Political Correspondent of the 'Witness'

THE Department of External Affairs has formed a special Africa Section and appointed Mr. Robert Jones, head of the political and protocol section, as the head.

This development is regarded by observers as an indication that the Prime Minister, Mr. Strijdom, has now persuaded some of his doubtful followers of the wisdom of his policy of friendship with all States in Africa, including Black States.

In the past the Nationalist Party's attitude, as expressed by the former Prime Minister, Dr. Malan, towards independent Black States, was that self-control for Blacks was an adulterated evil.

Dr. Malan went out of his way to condemn the British attitude of fostering the development of independent non-European States in Africa and he was particularly venomous about the Gold Coast.

Shortly after assuming the Premiership Mr. Strijdom enunciated the new policy line—that of friendship with all African States including those where non-Europeans are in control. This policy was applied in practice the first time when South Africa recognised the Sudan as an independent country.

The Nationalist Press has, however, played down the profound policy switch, apparently fearing the reaction of the more orthodox among the Nationalist supporters.

The creation of the new section gives the impression that

fears about the reception of the policy change in the broad ranks of the Nationalist Party have proved groundless.

The Government are concerned not only over the political reaction in the rest of Africa to the internal race policies of the Union, but also over the first signs of a possible economic boycott of the Union—and that at a time when the Union is doing her best to capture African markets. The label "made in the Union of South Africa" could induce sales resistance among the Black customers in the rest of Africa unless the Government shows friendliness in practical form.

An interesting aspect of this development is that for the first time since the Nationalists came into power there are the glimmerings of a bipartisan Africa policy. On the face of it there is no difference between the present Nationalist approach and the probable United Party policy to be adopted towards the rest of Africa.

A bipartisan Africa policy would go a long way towards raising the present relatively low status of the Union in the eyes of the rest of Africa and could help to restore the leading position the Union had attained during World War II.

It is learnt indirectly that South African officials attending multi-racial conferences in the rest of Africa have apparently been told that they should not keep aloof from non-European officials and delegates.

The Christian faith demanded that every human being should be treated with the respect that was his due as a person, for persons were more important than theories.

"Much has been written into our laws which is completely contrary to the unchanging Christian principles. Perhaps the most glaring example is the Group Areas Act, which has caused hundreds of thousands of human beings to live in uncertainty and anxiety for six long years."

The Rev. J. Oglethorpe, of the Dutch Reformed Church, spoke next.

"The churches can practise what they preach. What do they preach? They preach the fellowship of all those who believe. Do they practise this fellowship? No. That is our greatest need.

"Every Christian in South Africa should be free and willing to enter into full and unfettered communion with every other Christian."

The basic assumption of the ruling policy in South Africa was that the reconciliation of

differences between sections of the population was impossible and undesirable.

I believe that, however deep our differences, they can be reconciled. He became a man for that very reason."

The Rev. J. B. Webb, the third speaker, said that he had been told that Indians were inassimilable. But God knew nothing of inassimilability. If the roles of white and black in South Africa were reversed, would the whites be prepared to thank God for the charity and justice with which they were treated?

Could the Coloured man with a house in Albertville, or the Indian in Pageview, or the African advocate told to leave his chambers, thank God for charity or justice?

"Do I love my neighbour as myself when I put forth the dictum: 'There is no place for him where I live, beyond and above certain forms of labour?'"

U.P. In Council End Apartheid Concessions

THE United Party Group in the Johannesburg City Council has changed its attitude toward the Government's apartheid legislation and has decided it can go no further in making concessions, says the "Star" Reporter.

The group's caucus has decided to "take a strong line" on the issues involved, including the Group Areas Act, and that if necessary the Government be advised to implement its own apartheid policy in Johannesburg.

This change has come about, it is understood, as a result of the delay in obtaining the approval of the Minister of Native Affairs, Dr. Verwoerd, for the £3,000,000 loan offered by Rand mining houses.

The council went into recess on December 4 until January 4 and as yet this approval has not been received.

Members of the United Party caucus pointed out that all steps have been taken to implement the "Locations in the Sky" Act

and that unless approval for the loan is received the council could no longer co-operate with the Minister or accept delegated authority to carry out his legislation.

The council holds delegated authority to implement the "Locations in the Sky" Act until December 31.

The present attitude in the group is against accepting delegated powers after that date unless some definite promise about the £3,000,000 is received.

This attitude has hardened to such an extent that the group is being urged from within to refuse all delegated authority and to allow Dr. Verwoerd to take over the city's administration of non-European affairs, including housing.

It is believed that the United Party itself is in agreement with this new outlook and that it springs from a desire in the party under its new leadership to take the initiative and reject all defensive tactics.

Rand Churches Denounce Racialism

D.R.C. Man Says Real Communion Needed

VOICES from three churches, at a meeting of 1,000 people in the Johannesburg City Hall last week, denounced the separation of peoples in South Africa as un-Christian.

The meeting was arranged by a group of women under the aegis of the Black Sash movement, and practically every seat in the City Hall was occupied when Commissioner H. Lord, of the Salvation Army, opened the proceedings with prayer.

The Bishop of Johannesburg,

the Right Rev. Ambrose Reeves, was the first speaker.

The church could not simply be an agency for philanthropy or social reform, he said. It had to summon people to stand under the Cross. But there were those who believed that Church and State should be separate, or that the Church should be the handmaid of the State.

"Quite bluntly, the Church has the right to interfere; it has an unceasing duty to interfere."

"South Africa's Policy Of Apartheid—Unacceptable"

VI—The Increasing Bitterness And Growing Resistance

TO a larger extent in the cultural sphere the South African Institute of Race Relations is active.

It has been in existence for more than 25 years. It studies the race question and publishes important documents. It propagates a democratic society with rights, liberties and responsibilities for all. It can be said that the views of Alan Paton are the same as those of the Institute. These views have seldom been applied in a country where different races are found.

Yet, in spite of this, the Institute believes that this democracy will eventually have to be realised in South Africa. One of the most well-known presidents in the past was Prof. R. F. A. Hoernle, Professor of Philosophy at the University of the Witwatersrand. Alan Paton calls him a great and brave fighter for justice, the King of the Kaffirboeties

The present president is Dr. Ellen Hellmann, a Jewish woman, born in Johannesburg and a Doctor in Social Anthropology. She devotes her life to the study of the race question and the struggle for the rights of the non-Whites. With that in view she visited England, the United States, East Africa, the Belgian Congo, the Gold Coast and French West Africa. She has published more than one important study. She edited the Handbook on Race Relationships in South Africa.

Sabra, the South African Bureau of Racial Affairs, is the opposite number of the Institute. It was founded a few years ago, to study the race question from an Afrikaner Nationalist viewpoint.

At Stellenbosch I attended a Conference of Sabra, at Cape Town one of the Institute. Two separate worlds. And yet there are a few Afrikaners, amongst others the well-known missionary, Ds. Reyneke from Pretoria, who are members of both organisations. Sabra defends the policy of apartheid under the leadership of Prof. Gerdener of Stellenbosch, a Missionary and a sincere Christian. The Institute under the leadership of Dr. Ellen Hellmann, rejects the policy of apartheid. It regards a radical vertical apartheid impossible and a horizontal

apartheid unjust. The influence of the Institute is great even though it only reaches an elite and even though the White members are mostly English speaking. Sabra has no non-White members. Its members are Afrikaners. The Government supports Sabra and regards the Institute as a threat to South Africa.

By

DS. J. J. BUSKES

(Continued from last week)

Not the least among the opponents of apartheid are the leaders of industry and the mines. The Nationalists quite rightly reproach the industrialists that they have never accepted responsibility for the consequences which industrialisation has brought for the Africans and have not lifted a hand to combat the evils which have resulted from the emptying and the hollowing of the tribal context of the Africans and their urbanisation. The miserable living conditions in the locations of Johannesburg are largely due to the industrialists. Yet the social and political consciousness of the Africans is largely due to industrialisation. Yet the industrialists are opposed to apartheid. Not from goodwill towards the Africans but from self-interest. Economic development is contrary to the policy of apartheid. People with moral standards say: apartheid is unjust, it is not right. The industrialists say: it is impossible, it cannot be.

And it is not improbable that the apartheid politicians who have no regard for what is right will have to give way to what cannot be. The factories and the mines need black labour. The demands which industry—especially secondary industry—and trade make can only be satisfied by rejecting apartheid. It is impossible to keep the Blacks unskilled labourers. Economic apartheid is in any case absolutely impossible. Time and again the industrialists protest against the plans of the apartheid fanatics. When the latter say that new industries may only be established in the vicinity of the reserves a hurricane of protest arises. And it is clear that in nine out of ten cases the industrialists are exempted, by way of exception, from building their new factories in the vicinity

of the reserves. Dr. Ellen Hellmann quite rightly says that South Africa strives after apartheid but that it is driven to co-operation. Compelled by the dictates of spiritual and social standards on the one hand and by economic principles on the other it works at the social development of the Africans which in the long run will make apartheid impossible. There is a permanent conflict between economic development and governmental policy. The Minister of Labour may say that economic laws must, if necessary, be set aside for the sake of the colour bar, in practice it has always proved to be impossible.

Is there opposition to the policy of apartheid in the political sphere? The Nationalist Party which propagates apartheid along the whole line has for the time being free play.

The United Party is qualitatively weak and divided. Its opposition is unclear and for that reason not loyal. Its leader Strauss is not of the same stature as Smuts. Many of its members are not very taken up with his leadership. At many points the United Party offers opposition but not on principle, always with hesitation and reservations. It has very little spiritual power. It follows the traditional golden mean: the policy of Smuts, but under the leadership of Smuts this policy had style and stature which under the leadership of Strauss is absent. Most of the industrialists belong to the United Party and the English South African Press which is strongly influenced by the mines is almost without exception on its side.

The Labour Party has weakened during the past few years. In the past it was a factor of importance in the political life but in such a way that its character as a bona fide labour party and certainly as a socialist party was doubtful. At the 1924 election it formed a united front against Smuts but as a result of this co-operation it had to guarantee not to propagate socialism. It gained 18 seats. Its influence was dependent on the trade unions of the White workers which maintained the colour bar in the economic sphere. At the moment it only holds 5 seats. Of late some have tried to steer it in a more

socialist direction and at different times it has opposed the policy of apartheid of the Government. That was the case for instance when the Government tried to put the Coloureds on a separate voters' roll. Yet it cannot be said that it is a socialist party and up to now it has not been admitted to the Socialist International, although it has requested admission.

It is a pity that South Africa has up till now not known a real socialist movement. The reason is that the White workers want to maintain their privileges over against their Black colleagues. That is true of most of the unions. They are in fact mostly unions which only admit White workers as members. The trade unions of the Blacks and the mixed unions are not recognised by law although they are not forbidden. One can only hope that a socialist movement will be started in South Africa:

It is not impossible and even not improbable that it will happen in the future. Slowly but surely a White proletariat is coming into being in South Africa which will be driven towards the Black proletariat.

Scholtz has drawn attention to this development. As a Nationalist he regards it as dangerous. Among Whites there is a growing distinction between capital and labour, between the propertied class and the proletariat: "Hardly anything can be more dangerous for the future of the Afrikaner nation than such a thing."

This class distinction, the result of the proletarianisation of a section of the Whites, undermines the unity of the Afrikaner nation as a nation of Whites. In the future there will be reproachment between the White and the Black proletariat. "A proletariat which consists of both Whites and non-Whites is indeed one of the greatest threats imaginable to the survival of the Afrikaner nation." The Nationalists combat the general trade unions which also admit non-Whites as members. They establish unions on a nationalist basis. However, they cannot stop the development. If the Labour Party could realise that labour is labour and

(Continued on page 549)

Today, of all days, the joy of giving is uppermost in every heart. The best thing to give to your enemy is forgiveness; to an opponent, tolerance; to a friend, your heart; to your child, a good example; to your father, deference; to your mother, conduct that will make her proud of you; to yourself, respect; to all men, charity; and to your loved ones?

Surely a **NEW INDIA PROTECTION POLICY**,
the best of all Gifts.

THE PLEASURE OF GIVING IS YOURS, AND THAT OF SERVING YOU IS OURS.

The
New India Assurance

Company Limited

Principal Controlling Officers:
Rustomjee (Pty.) Ltd.

**140, Queen Street,
DURBAN, NATAL.**

**NEW NYLON
SAREE MATERIALS**

JUST ARRIVED

Gold Striped Fancy Nylons 48" 12/6 yd.	Real Benares and Jari Gold Georgette Sarees and Borders. Big range in stock.
Spotted Georgettes 45" 4/6 yd.	Georgette Jari Work Sarees All colours. £4-10-0
Two Tone and Rainbow Georgettes 45" All Shades 4/11 yd.	Georgette Sarees Cotton Embroidery £3/15/0
Bordered Georgettes All Shades 45" 3/11 yd.	CHILDREN'S SCHOOL WEAR Boys Shirts, Knickers, Blazers, Vests, Socks. Girls Gym Blouses etc. At Reduced Prices.
Embossed Georgettes 45" 5/11 yd.	
Coloured Georgettes 45" 3/11 yd.	CHAMPALS! Plastic Fancy Tops with Heel Size 3 to 7 18/6 pair Also, Leather 8/6 & 10/6 pair
BLOUSES Printed Georgette and Bemberg Skippers. Huge range now at clearing Prices.	

Write For Samples: (Not for Rhodesia)

JAYBEE SILK HOUSE

39 MARKET STREET, JOHANNESBURG.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Karanja due 21st Dec. Sailing 5th Jan. 1957.
For Bombay via Karachi
S. S. Kampala due 30th Jan. 1957. Sailing 4th Feb. 1957.
For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow
Fever inoculation requirements and obtain certificates from their
nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from
private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food	£92-0-0
Second " " " "	£60-15-0
Third Class Bunk	£31-10-0
Muslim Special Food	£11-10-0
Ordinary Food	£4-18-0
Hindu Special Food	£10-3-0
Ordinary Food	£4-6-0

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by com-
munication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.
390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.
Tel. Add. "KARAMAT."

London Letter

(From Our Own Correspondent)

* * *

Nairobi

Dedan Kimathi is to appeal against the death sentence passed on him...Leave to appeal was passed recently.

Oran

27 people were killed and 15 wounded in 2 bomb explosions in buildings at Nedromah. One bomb destroyed a baker's shop, a food store and one floor of a block of apartments. The second bomb went off in a house occupied by a rabbi. Nedromah is near the coast about 15 miles east of the Moroccan-Algerian border.

Paris

The approval of the ratification of the Franco-Libyan Treaty by a large majority in the Council of the Republic after a similar majority in the Assembly shows that French Parliamentary opinion is at last prepared to adopt a more realistic view of France's relations with Islam...Much more important, but also much less advanced is the evolution of opinion on the Algerian question.

London

The "Manchester Guardian" writes:—

The Kenya Government has now issued a further statement about the allegations made by Miss Eileen Fletcher in May. This memorandum is obviously based on thorough-going local enquiries and replies point by point to Miss Fletcher...Its findings must be accepted as not bearing out the grave specific charges brought against the prison administration. Most of the officers employed in prison camps, who were quoted by Miss Fletcher have denied using the words attributed to them...In any case, recollections of casual remarks made months previously are not much to lean on as evidence, though they may have some cumulative force as illustrating a climate of opinion...Even so it remains a serious matter that the prison authorities were content in the first place to receive girls who, if the prison records were correct, could not lawfully have been sentenced to imprisonment at all. On the evidence before her Miss Fletcher had grounds for what she

said. There is some point, though, in the Government comment that she might usefully have raised this point at the time and not afterwards in England.

Salisbury

Sir Roy Welensky, the new Prime Minister of the Rhodesian Federation, recently made his first important speech since he took over the office from Lord Malvern. It was on the whole an encouraging speech, especially in its firm declaration of his Government's intention to "remove unnecessary frustrations and hindrances" from the path of Africans as they move forward, and "on all future occasions to endeavour to consult African opinion." On this occasion he will base a claim for a further constitutional advance by the Federation itself. The claim should be met with sympathy and goodwill when it comes. In one respect Sir Roy is perhaps a bit naive, when he comes to suggest that any opposition in this country to Federal aspirations is the monopoly of a "political clique which dominates the thinking of the Labour Party." The Labour attitude to the colonies is pretty widely shared and is by no means inflexible. He asks for "unequivocal support" for the Federation's great experiment; he will probably get it, so long as the experiment itself is unequivocal. Rhodesian policy has sometimes been criticised in this paper; but we have always hoped and believed that the Federation—unlike the Union—would come down and stay down on the liberal side of the racial fence. Many recent developments encourage that belief. One is the opening, soon to come, of the university college...Another will be the publication of a new journal, the "Central African Examiner." The character of its sponsors, trustees and directors gives promise of an outlook at once liberal and realistic. One hopes to hear from it a voice distinctively Rhodesian without being in any way parochial. The board of directors, it is noticed, includes Mr. Herbert Chitepo, the first African barrister to practise in Salisbury. Imagine such an appointment in Johannesburg!

London

The Rev. Michael Scott has been requested by the Herero people to protest on their behalf to the U.N. against the threatened removal of part of their people from one of their native reserves. Mr. Scott has left London for New York, and hopes that he will be allowed to address the committee on South-West Africa. The International Court has recommended that oral hearings should be admitted and the Fourth (Trusteeship) Committee is expected to decide whether this advice should be taken. The decision then has to be ratified in a plenary session of the Assembly. Before his departure, Mr. Scott said that the petition had been signed by the senior Herero chief, Hosea Kutako, who was not allowed to leave South-West Africa. The Herero people who number around 35,000 live in 8 native reserves, but are not allowed to move from one to the other without passes. One reserve is wanted by European farmers and the people have been told that they will be moved to another, poorer area. This will be the third time that this section of the tribe has been forcibly moved.

Jo'burg

Police arrested 140 people on various charges including high treason and sedition in a series of raids before dawn on December 6. Those arrested include people of all races belonging to 48 different organisations. 59 of those arrested were refused

bail; The accused face charges of high treason, sedition and contravention of the Suppression of Communism and Riotous Assemblies Act.

Most of the 140 prisoners, who include a Member of Parliament, a Methodist missionary superintendent, and the principal of a university college, are, it appears, being remanded in custody until December 19. The preliminary proceedings so far have not revealed much of the character of the charges brought against them. It has been reported that they will be charged with "treason, sedition and offences under the Suppression of Communism and the Riotous Assemblies Acts." It seems that not all are facing the graver charges; for it has been intimated that some may be released on bail and bail cannot be granted to a man accused of treason.

It would not be useful to speculate further about the probable course of the proceedings, says the "Manchester Guardian." But one thing may now be properly said. Whatever the facts may be, the defendants are entitled to all the help they need in the preparation and conduct of their defence; and many people here will, we hope, be glad to respond to the appeal which has been made here by Christian Action and by the Movement for Colonial Freedom for contributions to a fund which they have started for this purpose and in order to assist the families of those imprisoned if they are in need

BONES WANTED

We Pay
£7 PER TON
F.O.R. your
Station or Siding

BAGS RETURNED RAILAGE PAID

"Pack hoofs and horns separately. We pay 15/- per 100 lbs.

For Full Particulars write to:

THE
BULL BRAND
FERTILIZERS LTD.
SARNIA, NATAL.

Famous Educational Annuals For 1957

NOW ON FOR SALE—FULLY ILLUSTRATED
JUST ARRIVED

An Ideal Gift For Boys And Girls

DON'T DELAY

GIRLS ANNUAL: New Strips, Stories, Hobbies— Illustrated	10	6
EAGLE ANNUAL: Sports, Adventures, Stories Etc.— Illustrated	10	6
SOCCER GIFT BOOK (1956-57): Full Plate Coloured Photos—Articles— Illustrated	10	6
EAGLE SPORTS ANNUAL: Stars of Sport in Words and Pictures—Illustrated	7	6
SWIFT ANNUAL: Exciting Picture Stories— Jokes Etc.—Illustrated	7	6
RIDERS OF THE RANCE ANNUAL: Featuring Jeff Arnold & Luke—Illustrated	7	6
ROBIN ANNUAL: Stories, Poems and Puzzles—Illus.	6	6
DONALD DUCK ANNUAL:—Illustrated Coloured	7	6
RAINBOW ANNUAL: Coloured Illustrations	7	6
TOM THUMB RETURNS: (Illustrated)	4	6
DAVID'S FABLE BOOK	4	6
BABAR THE KING	4	6
BABAR'S TRAVELS	4	6

D. ROOPANAND BROS.

(MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS)

Phone 20707. — P.O. Box 2524.
85 VICTORIA STREET, DURBAN.

FOR ...
RUBBER STAMPS

AND

PRINTING

CONTACT ...

**STANDARD
PRINTING PRESS**

GENERAL PRINTERS

AND

RUBBER STAMP MAKERS

73 BEATRICE STREET, — DURBAN.

PHONE 61006.
P.O. BOX 2782.

TELEGRAPHIC ADDRESS
"QUICKPRINT"

ESTABLISHED 1927.

JUST OUT

JUST OUT

Saint Mira

By T. L. VASWANI

Though the name of Mira is a household word among Indians and her songs are sung everyday in a thousand shrines and a million homes, very little is known of her life beyond the fact that she renounced the joys and comforts of a palace for the hardships of the life of a wanderer in quest of Shri Krishna.

In words at once vivid and soul-stirring, the author of this beautiful volume portrays the inner spiritual experiences of Mira, her suffering and search, the purity of her character and her undismayed heroism and courage.

BEAUTIFUL GET-UP — LIBRARY BINDING
A Book You Must Buy For Yourself And Also
Present To Your Friends.

TEN SHILLINGS PER COPY

Other recent books by Sri T. L. Vaswani which
will interest you:

KRISHNA: Stories and Parables	5s.	6d.
CITA: Meditations	10s.	6d.
A Prophet of the People	5s.	6d.
In the Footsteps of the Buddha	2s.	6d.

Cable & Tel. Add.: "HARGVAN".

Phone 29388.

P. HARGOVAN & CO.

(PTY.) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS
AND IMPORTERS.

P. O. BOX 1250.

155/7 Warwick Avenue

DURBAN.

Tel. Add: "Charotar" Telephone: 33-9885.

MANCHESTER TRADING

— CO. LTD. —

ESTABLISHED 1923

Wholesale Soft & Fancy Goods Merchants

“South Africa’s Policy Of Apartheid—Unacceptable”

(Continued from page 545)

the labourer a human being regardless of the question whether he is White or black it can in the future become important, in the fight against apartheid too.

Alex Hepple, one of the leaders of the Labour Party, a convinced socialist, says that the decisive question is whether a real labour movement will be started in South Africa. If the White workers keep believing that the Blacks threaten their existence and therefore keep on supporting the Government then their trade unions will not be real trade unions.

He believes, however, that the real trade unions will come. All the workers of South Africa, the Whites, the Coloureds, the Indians and the Africans must unite to attain democracy for the workers too.

The Communist Party was illegalized by the Suppression of Communism Act of 1950. It

disbanded before the law was passed. One Communist was removed from Parliament. The Minister of Justice was given great powers by this law.

From different sides I was assured that communism has little attraction for the Africans. Yet the Whites are very afraid of communism with the result that they are continually taking and fighting things for communism for instance African nationalism—which has nothing to do with communism. They are afraid that the intellectual Africans will be won over to communism and as propagandists will spread Communist ideas among the large masses. No one can say, however, what the size of the Communist movement is. It is probably not large but it would be foolish to draw the conclusion from that that the Africans are immune to Communist propaganda. Alan Paton says that communism has a hold on every-

one who has grievances against the existing order and suffers from discriminations.

He adds that there is no intellectual African in South Africa who has no grievances and against whom there is no discrimination. The politicians of apartheid hope that when the Africans have seen and acknowledged the blessings of apartheid they will be lost to communism. That is a vain hope. They will never see and acknowledge the blessings. Whatever they may choose it will never be apartheid. Real Communists who have studied communism are few and far between in South Africa and the few are mostly Whites. But communism as resistance against the existing order will in the long run gain ground in a world in which millions are kept deprived of political rights.

How do the non-Whites react?

For the great mass of Africans the “baasskap” of the Whites is a fact which is accepted as self-evident because it belongs to the foundation of the world in which they were born and bred. They regard the domination of the weak by the strong as a natural law and the White man as the

stronger by nature.

In a certain sense that is also true of apartheid. The great mass do not know better. They all try to obtain for themselves within the framework of existing relationships what can be obtained.

(To be continued)

Scott Addresses U.N.O. Committee

New York, Dec. 10.

The Rev. Michael Scott told the Trusteeship Committee of the United Nations General Assembly today that further land was being expropriated from the Herero tribe in South-West Africa and given to European farmers.

Mr. Scott was given permission last week to address the committee. In making his request he said that “since those who have asked me to continue representing their views have not been allowed to leave South-West Africa themselves, and I am prevented from returning there, I trust the Trusteeship Committee will find it convenient to grant this request for a hearing.”—Sapa-Reporter.)

THE QUEENSLAND INSURANCE COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE

SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE

106 MANSFIELD ROAD, - - - DURBAN.

P. O. Box 476. - - - TELEPHONES 33683 & 47888.

American Vice-President Outlines Policy Objectives In Middle East

(Continued from front page)

"Our stand was direct and simple. We denounced the use of force not sanctioned by self-defence or United Nations mandate.

"In the debate that followed, our friends used the veto and stopped action by the Security Council. We did not hesitate. We asked for an emergency meeting of the General Assembly, not subject to veto.

"At the meeting, our position was endorsed by practically every country in the world. The United States had met the test of history. The United Nations had been saved. The rule of law had been upheld—the law for the powerful and strong as for the weak and the defenceless.

Alliance Weakened

"It is claimed that we took the wrong course of action because the position of a dictator was strengthened, the danger of Soviet influence in the Near East has been increased, and our alliance with our closest friends has been weakened.

"But let us see what our alternative was. If we had failed at this point to stand for the principles which guided our course of action, the usefulness of the United Nations would have been at an end. The standards for conduct of international affairs would have reverted to those in effect before World War I and World War II. Our own moral position before the World would have been hopelessly compromised. Our position in the eyes of the world would have been little better than that of the Communist nations, who in their conduct of international affairs have consistently followed the principle that the end justifies the means. That the use of force is justified if it is expedient, and that the mandates of the United Nations are to be followed only where the nation affected concludes that its national interest will be saved thereby.

port of the whole world. Because we took the position we did, the peoples of Africa and Asia know now that we walk with them as moral equals, that we do not have one standard of law for the West and another for the East. They know too that the United States has no illusions about the "Whiteman's burden" or "white supremacy." If we have passed successfully the exacting test that history laid upon us the last six weeks—and I believe we have passed that test—our nation owes an eternal debt of gratitude to President Eisenhower and Secretary Dulles. The decision that they had to make would have been difficult at any time. It was ten times more difficult in the confusion and disunity of the closing weeks of a political campaign. Lesser men would have sought easy vote getting solutions on the eve of the election. They chose statesmanship and high moral principle.

"It is easy to condemn your enemies when they are wrong. It takes courage to condemn your friends. It is tempting to overlook a little wrong in order to get what appears to be a greater good, but high standards of morality do not sanction the principle that the end justifies the means.

"We know that our friends acted under great provocation and that their patience had been strained almost beyond endurance. It would have been easy to look the other way and delay action until it was too late, but the easy way is not always the right way. The military victory our friends might have won in the Near East would not have solved the problem; lasting solutions are rarely forged in the ruins of war, and the peace we make in the Middle East must be lasting.

No Armies

"The United Nations has no armies that it could send to rescue the heroic freedom fight-

"It is essential that we recognise that history may record that neither we nor our allies were without fault in our handling of the events which led to the crisis in which we now find ourselves. Our friends believe that we did not appreciate adequately the provocation which brought about their action, and that we did not assume our proper responsibility in working out a settlement of the basic problems existing in that area.

"We are proud of our association with Britain and France and of our common dedication to the principles of freedom and justice which joined us together as allies in both World War I and World War II. We recognise that they were confronted with a series of aggressive acts short of the use of force, in addition to an ominous military build-up in a nation which they believe threatened their vital interests. In that no-man's land between war and peace it is difficult to decide which is the best course of action.

Firm Guarantee

"They have entrusted the future peace of the Middle East to the international police force provided by the United Nations. Contrast their action with that of another member of the United Nations, the Soviet Union. Communist leaders flouted the United Nations decision condemning its aggression in Hungary. When confronted with a real crisis, the Communist reverted to type and showed all who cared to see the unlimited cruelty and cynical rejection of basic human rights which is inherent in their system.

"Now that our allies have subordinated what they consider to be their national interests to the verdict of the United Nations, we have a solemn obligation to give leadership and support to a United Nations programme which will assure the solution of peaceful means of the problems which brought about the armed conflict in that area.

"There must be a firm guarantee of the sovereignty of the States in the area and a just solution of outstanding disputes,

Solid Peace

"We who have had so much should not be indifferent to the harsh economic conditions that have made some people receptive to the siren song from Moscow. We should never become so occupied with short-range political problems that we forget our long-range objective of promoting both peace and prosperity for the nations of the world.

"In the past the nations of the Near East, poor and struggling by our standards, used their meagre resources to build up military strength. Now we have the unique opportunity to show them what can be done by using these resources to build up the health and welfare of their peoples, instead of wasting them on sterile armaments. We do not want to go back to the armed truce of the last eight years. We want genuine and solid peace as a foundation for a new era of prosperity of these proud and respected nations."

India Not Alarmed Over Kashmir Issue Being Raised

New Delhi, Dec. 3.

THE Prime Minister, Mr. Nehru, told Pakistan and other Foreign critics today that India was "not alarmed" at the prospect of the Kashmir issue being raised before the U.N. Security Council.

If it was raised, India would insist on "going back to the A.B.O. of the question, namely the basic fact of Pakistani aggression." This aggression, he said was still continuing.

Pakistan had failed to withdraw her forces from the State even after eight years of the U.N. Commission's resolution asking her to do so. India's international obligations in respect of Kashmir were contingent on the withdrawal of these forces.

Meanwhile, he welcomed the passage of the Kashmir Constitution reaffirming the State's accession to India. The State Constituent Assembly had "every right" to finalise its Constitution, although its decisions were not binding on the Government of India.

African Viewpoint

What, Now.....?

SOUTH AFRICA is going through one of the most difficult periods in her history these days. As a result people have begun asking a number of questions on the Bloemfontein decision. Would it be wise to call the multi-racial conference now? Will the African people be still in mood to keep their hand of co-operation stretched? Will the multi-racial conference be truly representative?

I am certain in my mind that the wisest thing we can do at the moment is to work with all possible speed to call the all-in conference and bring into being the anti-apartheid front. The circumstances are such that the calling of such a conference has become a matter of vital importance.

By

JORDAN K. NGUBANE

For purposes of the conference we should keep the treason trials out of our minds. Let nothing be done in discussions of the conference which will hamper the law. The job of the courts is to see that the laws of the land are obeyed and if all responsible people keep the trials out of discussion of the Bloemfontein decisions, they will make the job of the Courts easier.

Now, for the conference. From my knowledge of the personalities involved in the formulation of the Bloemfontein resolution nothing would be more in keeping with their real wishes than the calling of the conference at an early date as possible.

It is true that some of the key figures might not be present in person. But their intentions and thoughts are so well known that this, in itself, should be no real obstacle.

Will the African people still be in mood to keep their hand of friendship stretched out? Yes, definitely.

This question of co-operation with us on this side of the colour line is not a pose for immediate political gain. It is the cornerstone on which we are building our whole life.

We are keenly alive to our strong points and our points of weakness. Experience under the White man's heel has enjoined on us the need to be keenly realistic in our assessment

of our advantages and our weaknesses. We realise that South Africa is a mixed nation; that its real wealth is to be found in the numbers of the creators of wealth—the productive citizens. We cannot look forward to a stable community if we shall use our numerical superiority to impose our will on the minorities. We have seen how the Afrikaner Nationalists have made their name stink in the world simply because they used their strength to oppress their fellowmen. As a result the day of their fall is already visible; we are certain they are heading for a sure fall because of their policy of trying to force everybody to toe their line.

If we reject co-operation we might turn against ourselves not only the Coloured, the European and the Indian, but the world as well. At the turn of the century the Afrikaner Nationalists were the darlings of the world. Today they stand alone in the world; they have been deserted even by their own friends at the United Nations. We do not want to commit their blunder; we do not want to create for ourselves the problems with which the Nationalists have saddled themselves. We look forward to seeing South Africa a community of free men and women; where race shall be no criterion by which to assess human worth; where every citizen shall have every possible opportunity to contribute to the common weal the highest he can give. We cannot reach that goal if we start by making people hate us or suspect our real intentions.

And although numerically strong, we would be unwise to forget that we are weak elsewhere. We have such weaknesses as can be exploited by our enemies to land us in disaster. They have a saying in West Africa that animals with long tails must not jump over fire. It just means that, in some fields we have quite a long tail. It is not in our interest to create problems which will be infinitely more complicated than today's race problem.

We want to create an atmosphere in which every man and woman, regardless of race, will feel that South Africa belongs to them; we want to do this because we think this is the best way of making our country a true and lasting Union. There is another reason. We want every South African to be free to give of their very best to their

country because we believe this is the only successful way of increasing the wealth of our land.

Over and above everything experience under the oppressor's heel has taught us that love for your fellowmen is the only invincible force on earth. We believe we are right in seeking to create the South Africa of our dreams. And since this is the case, we want to be strong. We want to be invincible, because that is the only guarantee that shall be turned into reality. And we know of no way to be invincible other than to love all our

countrymen. Expressed in practical terms, the ideal of love takes the form of co-operation and interdependence.

For these reasons let us make all possible preparations for the multi-racial conference. Let us call upon our Church leaders to speed up events and bring nearer realisation the hope of getting the races together in a non-political conference to set up a movement of moral protest against the way in which apartheid degrades the human spirit and offends against the dignity of Man.

Judge Whom Swart Snubbed

"A SCANDAL and an injustice!" That is how the Hon. F. A. W. Lucas, Q.C., a former judge of the Transvaal Bench, in the last week of November described to a correspondent of the "Sunday Express" the action in which Mr. Justice O. D. Schreiner was passed over by the Government when it recently appointed a new Chief Justice in succession to Mr. Justice Centlivres, who retires next year.

Mr. Justice Lucas told the correspondent: "The appointment of Mr. Justice Fagan as Chief Justice over the head of Mr. Justice Schreiner, his senior on the Appeal Court Bench, came as a shock to the legal profession,

"Had Mr. Justice Fagan been the senior and been appointed Chief Justice there could have been no ground for criticism, because he is a judge worthy of filling that position.

"But here, in Mr. Justice Schreiner, whom he is now superseding, we have a judge with a long, faithful service on the Bench

and a man who has shown outstanding ability in expounding and developing the law, unselfish devotion in the service of his country and the highest integrity.

"To pass him over is a scandal and an injustice. The only reason there can be for passing him over is that the Government resents his judgments which were adverse to its Coloured voters' policy.

"This is the latest glaring case of a good judge being passed over—there have been several others quite as bad, but to which the same prominence was not given as in this instance.

"By such action the Government is in effect saying to the judges that if they do not do as it wishes they will be penalised.

"This is a direct attack on the independence of the judiciary. The Government's attitude to the Bench has gravely impaired the Bench's formerly high prestige.

"It is the Government's disregard for good and honest service to the country that has lost us to Rhodesia some of our best judges."

Eisenhower Government Is To Prosecute All Segregationists

Washington.

THE Eisenhower Government, in its strongest move yet to stop racial segregation in schools, has announced that it would prosecute all persons who tried to block integration in Clinton, Tennessee. The Federal Attorney-General Mr. Herbert Brownell, who made the announcement, also disclosed that the F.B.I. had launched an investigation into recent attempts by White segregationists to drive Negro students from the Clinton high school.

The school board in Anderson County, Tennessee, where Clinton is located, appealed to Mr. Brownell for help. It called it the "height of absurdity" for the Federal Government to assume that the en-

forcement of court-ordered school integration in Clinton was a local problem.

Meanwhile in Clinton, voters soundly defeated municipal candidates backed by the pro-segregation White Citizens' Council.

A former mayor, Mr. T. L. Seeber, defeated Mr. James Meerdith by 1,241 votes to 341 votes in an election, whose biggest issue was segregation.

A clamorous White Citizen's Council campaign also failed to elect two candidates for aldermen, who indicated they would go along with the council's expressed programme of maintaining racial segregation in the town's schools and institutions.—Sapa. United Press.

Things In General

D. R. C. | Kitchen University

WHILE the Government is preparing to introduce complete university "apartheid" the D.R.C. is staking its claim to have control of the Coloured "Kitchen" university.

"The D.R. Mission Church of the Cape will have to consider seriously an independent and fully-fledged university for Coloureds," said Prof. Dr. C. H. Badenhorst of the D.R. Mission Theological School, last week.

He said that although 90 per cent. of the Coloured people spoke Afrikaans(!) only 30 per cent. of the the Afrikaans-speaking group belonged to the D.R.C. The fact that 700,000 Afrikaans-speaking Coloureds belonged to other churches was an anomaly and an indictment.

The recruiting and training of Coloured ministers should be stepped up, he said. If there are sufficient Coloured teachers, artisans, etc., why not sufficient ministers, he asked.

The training of these ministers must be of the best and should preferably be attached to a university. For this reason a Coloured university should be contemplated, he concluded.—"Torch".

Goan Mothers' Appeal

Having failed to make both President Lopes of Portugal and Dr. Salazar to see reason and justice on the Goa question, Goan mothers from the free soil of India have made a direct appeal to the wife of the President of Portugal to get him to see the writing on the wall. The Goan mothers warn that there is a limit to human patience and that the Portuguese quit before it is too late. They say: "Christian morality and natural justice demand that Portugal leave our homeland peacefully."

Gold Coast And Togoland Union Approved By Uno

The union of British Togoland with an independent Gold Coast has been overwhelmingly approved by the Trusteeship Committee of the United Nations General Assembly.

A resolution calling for the termination of the trusteeship

agreement for British Togoland and approving its union with the Gold Coast, as soon as the latter becomes independent, was adopted by 59 votes to 0, with 11 abstentions.

Mr. Noon's Statements On India

Mr. Feroz Khan Noon's statements on India in recent weeks drew pointed comment

from the Prime Minister, Mr. Nehru.

At the beginning of his speech on foreign affairs in the Rajya Sabha, Mr. Nehru referred to "the amazing and distressing" speeches made in Pakistan and articles in India in that country's press and to Mr. Noon's statement in particular, and said:

"The statements almost set a new standard in regard to what a Foreign Minister of any country should say. I don't wish to

vie with him in attaining that standard, but it is regrettable that even the normal courtesy and decorum of international controversy is being forgotten in Pakistan in regard to these matters."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No: 12, Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor. Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654.

CLEAN START...

AND A CLEAN FINISH, TOO!

Because Nugget White *stays on* right through the game... keeps whiter longer and won't rub off. The wise player knows there's no match for Nugget White.

'NUGGET' WHITE

IN TUBES AND JARS

AS SUPPLIED TO THE M.C.C. TEAM

જગત દંદોથી ભરેલું છે. સુખની પાછળ દુઃખ ને દુઃખની પાછળ સુખ રહેલું છે. તમને છે તે હાવડો પણ છે, પ્રકાશ છે તે અંધારું પણ છે. જન્મ છે તે મૃત્યુપણુ છે.
—ગાંધીજી.

માણસ જન્મતો છતાં સત્ય કહેતાં કેમ અચકાવે છે? શરમતો માથો? કોની શરમ? જપરી હોય તે શું? નોકર હોય તે શું? વાત ખરી એ છે કે આદત માણસને ખામ જાય છે. આપણે વિચાર કરીએ અને ખુરી આદત છોડી દઈએ.
—ગાંધીજી

મધ્ય પૂર્વની પોલીસીનો અમેરીકાના ઉપ-પ્રમુખ ચિત્ર આલેખે છે

સંસ્થાનવાદનું યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ સાથે નથી

યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સની રાજકીય નીતી આ દેશના ધીન-ગોરાઓ માટે અર્થાતો ત્રિપય બન્યો છે. મધ્ય પૂર્વમાં અમેરીકાના વર્તનથી જે ધીન-ગોરાઓના મનમાં ગુંચો ઉભી થઇ હતી તે ઉપ-પ્રમુખના આ લેખણથી દુર થઇ જશે. મી. રીચર્ડ એમ. નીક્સને નેશનલ ગોરાગોળીલ શોના “દીનર”માં જે લેખણ આપ્યું હતું તે નિચે મુજબ છે.—તંત્રી.

“જ અલવાહીયા પહેલા આપણે ઇતિહાસના એક ક્ષરતા બીંદુ ઉપર હતાં ન્યુયોર્ક” આતેવા યુનોના મુખ્ય મથકે દુનીયાના મદાન નેતાઓ જે રોગા થયા હતાં તેના પર દુનીયાની નજર મંડાઇ રહેલી હતી. આપણે આને જેઓ પહેલા છુટા રહેવામાં માનતાં હતાં તેઓ હવે સમુદમાં એક બીજા સાથે સંકળાઈને રહેવામાં માનતા થયા છીએ. એક જમાનો હતો કે જ્યારે “લીગ ઓફ નેશન્સ”નો આપણે જ વિરોધ કર્યો હતો. પણ આને હવે આપણે જ યુનોના સ્થાપક અને સાથ આપનારા બન્યા છીએ.

“આજથી ૬૦ વરસ પહેલા આપણે એશીયા અને લેટીન અમેરીકાનાં સંસ્થાનો ધરાવતાં હતાં તેથી જર્મ પામતાં હતાં. પણ આને મોટા દેશો ના તાબામાં જે નાના મોટા સંસ્થાનો છે તેનો આપણે વિરોધ કરીએ છીએ. આપણું પરીવર્તન ચલું છે. પણ દુનીયામાં ધણા એવા હજી છે કે જેઓ તે સત્ય સ્વીકારવા તૃપ્તિ નથી.

“થકુ મુઠ્ઠા જે ચલું હતું તે પ્રસંગે એશીયા અને આફ્રિકાના દેશો આજુ પર તટસ્થ રીતે ઉભા રહ્યાં હતાં અને ખાત્રી કરવા ઇચ્છતાં હતાં કે, આપણે બધી જે વાતો કરીએ છીએ તેને અંતર પછે રક્ષીયા કરતા વધારે પ્રમાણીક પછે જળગી રહીએ છીએ કે નહીં.

“લેટીન અમેરીકાના આપણા મિત્રો ને વિશ્વાસ હતો છતાં આપણી જુની દૌસક રીતે ઉકેલ કરવાની આપણી

રીત તેઓને ખાત્રી દેવાથી ચંકાશીલ રહેતા હતાં.

“હવે આપણી કસોટીનો વખત આવ્યો છે. આપણા મિત્રો અને સાથીઓએ યુનોને ન ગણ્યુકારતા સવાલનો ઉકેલ દોસક આક્રમણથી કરવા ધાર્યો. જે કે એ ખરી બીના છે કે, તેઓને પુરવું ઉત્કેરણીને કારણુ મજબુ હતું છતાં તેમનું આ પગલું ૫૦ વર્ષ પહેલા શોભ્યું હોત અને વખણાયું હોત.

નવું બળ

“નવું બળ હવે અસ્તીત્વમાં આવ્યું છે. યુનોનું નેતીક બળ. જેઓ તેના સભ્ય છે તેઓને પોતાના મતબંદો ચાંતીથી ઉકેલવા તે અપીલ કરે છે. પ્રતિનિધિ મંડળોએ ઉપરા ઉપરી સવાલો પુછ્યા હતાં કે, યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ પોતાનો આદર્શ મુકી દેશે કે બીજા સગવડ બધો માર્ગ લેશે? —

“આ ઇતિહાસના પરીવર્તન કાળમાં આપણા મંત્રી મી. ડલીસે યુનાઈટેડ નેશન્સની પરીવદ સમક્ષ આપણી આ બારામાં શું વળણુ છે તેની ચોખ્ખવટ કરીજ દતી. અને આપણા નિર્ણયને દુનીયાએ આવકાર્યો હતો.

“આપણો માર્ગ સીધા અને સાધારણુ હતો. આ દોસક સામનો પોતાના બચાવ ગાટે નહોતો તેમજ યુનોના સહમતથી નહોતો લેવાયો તેઓ તેનો આપણે વિરોધ કર્યો હતો.

“ચર્ચા દરમ્યાને આપણા મિત્ર રાજ્યો

પોતાનો “વોટો” વાપરી સીકયોરીટી કાઉન્સીલને પગલું ભરવું અટકાવ્યું હતું. પણ આપણે વગર ઢીલે ઇમરજન્સી કાઉન્સીલની સભા ખોલાવી કે જેમાં “વોટો”ને રચાન નહોતું.

“આ સભામાં દુનીયાના યથા દેશો આપણી પડખે હતાં યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સે ઇતિહાસની કસોટીનો સામનો કરી યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સને ઉભારી લીધું છે સીસ્થનો કાયદો જળવાયો છે કે જે કાયદો, જળવાનો અને સાધસેના દેશો ને તેમજ નબળા તથા સામનો ન કરી શકે તેવા દેશોને સમાન પછે લાય પડે છે.

ઝેનીનો સંબંધ નબળો પડ્યો એવો આરોપ મુકવામાં આવે છે કે આપણે મોટા માર્ગ સ્વીકાર્યો છે અને તેને પરીણામે સરમુખતવારીનું બળ વધશે. પાસેના પૂર્વમાં સોવિયટનું મજબુ વધશે અને આપણું મિત્ર રાજ્ય નબળું પડશે.

“આપણે વિચારીએ કે આ સીતાય આપણી પાસે બીજો કલો માર્ગ હતો? આપણે જે આપણા આદર્શને વળગી રહેવાને નિષ્ફળ બન્યા હોત તો યુનોની આવશ્યકતાઓને અંત આવત. તેમજ આંતરરાષ્ટ્રીય રિચતી (અનુમંધાન માટે જુઓ પાનું ૫૩૬)

ડચ રીફોર્મ ચર્ચ તરફથી રેડીગો પ્રવચન

‘સન્ડે એક્સ પ્રેસ’માં હેવાલ છે કે ડચ રીફોર્મ ચર્ચના ઉપદેશક પી. એ. પોર્ચ (ડરબન) એ યુરોપ સવારના રેડીઓપરથી પ્રવચન કયું હતું. તેની તપાસ સાઉથ આફ્રિકન બ્રોડકાસ્ટીંગ કોર્પોરેશનના ઓસીરટન્ડ ડાયરેક્ટર મી. નોર્મન શીલમર કરી રહ્યાં છે. “બ્રાબ્રલ સાગાજીક લેલ ભાવને ટેકો નથી આપવું.” એવો ઉપદેશ આપ્યો હતો.

જે આપણે ગોરી ચામડી વાળાને ધરની બેઠકમાં બેસવા દઈએ તો કાળી ચામડી વાળા ને શું કામ ન બેસના દેવો તે હું સમજી શકતો નથી.” પ્રવચનમાં પોર્ચે કહ્યું ઉપર મુજબ હતું. સવાર ના વખતમાંને “સર્વિસ” એસ. એ. બી. સી. પરથી આવે છે. તેમાં આ પ્રવચન ચલું હતું.

બ્રોડકાસ્ટીંગના ડાયરેક્ટરે કહ્યું કે પ્રવચનોમાં આ બધુ કહેવામાં આવે છે એ મને પહેલીજ વાર આજે ખબર પડી છે. આ પ્રવચનો ધણા મહત્વના હતાં તેથી તેમને તેનો પૂર્ણ

હેવાલ મેગો કર્યો હતો. વધુમાં મી. શીલમર જણાવે છે કે; તે દિવસે પોલીસે ઉપદેશક પોર્ચને પકડ્યા હતાં અને તેની પાસેથી તેમના પ્રવચનની નોંધ પણ જપ્ત કરી હતી જેની કશી જરૂરત મને જણાઈ નથી.

ઉપદેશક પોર્ચે કહ્યું હતું કે, “મારી પાસે એવું કશું નથી કે જે હું કાઢને કહી ન શકું. તેમજ માં પ્રવચન આંતર રાષ્ટ્રીય-જગતનો પ્રચાર કરનારું પણ નહોતું.”

હું કલ્યાણપણને માનું છું પણ બાલ્યકને આધારે નહીં. વ્યવહારું કારણુસર.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૪ ડીસેમ્બર, ૧૯૫૬.

મદદ માટે ફાળો

આ અર્થવાડીયામાં યુનીયનના દરેક જાતીના ૧૨૦ સ્ત્રી પુરુષોને રાજ્યોદ્ધના આરોપસર પકડવામાં આવ્યા હતાં. ત્યાર પછી બીજા પશુ પકડાયા છે અને સરકારે જાહેર ક્યુ છે તે સુખ્ય હતું વધુ ધરપકડ થવા સંભવ રહે છે. જે લોકો પકડાયા છે તેઓ માટે અને તેમના કુટુંબના નિર્વાહ માટે એક ફંડ ઉભું કરવામાં આવ્યું છે. અમે પણ અમારા વાંચકોને ખાસ અરજ કરીએ છીએ કે, આ ફંડની અપીલને પુર્ણ સહકાર આપે.

હજી સુધી આ ફાળો કેવી રીતે ભેગો કરાશે તેને માટે ખાસ રૂપરેખા જાહેર કરાઈ નથી પણ આશા રાખવામાં આવે છે કે, ટુંક મુદતમાં તે જાહેર કરાશે.

જેઓ પકડાયા છે તેઓમાંના ધણીને તેમના કામપરથી જોડાઈતા પકડી જવા માં આવ્યા છે અને મોટા મામતના રાજ્યોદ્ધી રાજ્ય કમાનારા હતાં. આથી ચોખ્ખા બીના છે કે તેઓનાં કુટુંબીઓની આર્થિક સ્થિતિ ખરાબ હશે. અમને જરાપણ શંકા નથી કે, શુભેચ્છક સ્ત્રી અને પુરુષો આ ફંડની અપીલનો સુંદર જવાબ આપશે.

આ દેશ કેટલી મુદત માટે ચાલશે તેની હજી કંઈ જ સ્પષ્ટ કહવના નથી. આથી ફંડની અપીલ કરાશે તે સાંખ્યા મુદત માટેની જ હશે અને તેને પુર્ણ સહકાર આપવા બધાએ તકપાર રહેવું જરૂર છે.

સ્કાયડમની આફ્રીકા નીતી

આ પહેલાં જ નેશનલીસ્ટ સરકારના વિચારો સાથે સહમત થઈએ છીએ. પણ આફ્રીકન સંસ્થાનો સાથે મૈત્રી સંબંધ બાંધવાની વડા પ્રધાનના વિચાર સાથે આપણે પુર્ણ સહમત છીએ. આની પાછળ આફ્રીકા દેશો માટેના જાતીના ચિન્હો છુપાયેલા પડેલા જોવામાં આવે છે. એક બાબતથી આફ્રીકાની પ્રજાએ ગોરી ડુકમત સામે વિરોધ ઉઠાવવા માંડ્યો છે. અને એક પછી એક આફ્રીકન સંસ્થાનો પ્રગતીને પંથે આમળવધી રહ્યા છે. જેમ જેમ તેની સંખ્યામાં વધારો થશે તેમ તેમ સંસ્થાનોનું બળ ભેગું

યતું જશે અને જે રંગભેદની નીતીથી કાળાઓને તરછોડવામાં આવે છે તેને સામુદાયીક વિરોધ વધુ બળથી થશે. કોઈ પણ જવાબદાર-સત્તા આ પરીસ્થિતિ સામે આંખ મીચે એ વાજી સુખતા બહુ પગલું ગણાય. નેશનાલ કોન્ગ્રેસમાં ગમે તેટલા દોષો હોય પણ તેઓ મૂખતો છે જ નહીં. તેઓએ આ રાજકીય જાગૃતીના ચિન્હો ને જોઈ લીધા છે અને સમજી ગયા છે કે, તેઓની કચડવાની નીતીના દિવસો નો હવે અંત નજીક આવી રહ્યો છે.

સ્કાયડમે આફ્રીકાના સ્વતંત્ર યતા સંસ્થાને અભિનંદનનો તાર કચે છે તેનાથી કોઈપણ આફ્રીકાને એવો ભ્રમ નથી થયો કે પ્રધાનપણું સાઈ છે. આ નીતી દુષ્ટતા બરી છે અને રંગવશુઓની ઉપર અંકુશ મુકી તેઓની આઝાદીને કચડી નીતી આગળ વધી રહી છે. આપણા ગોરા વડા પ્રધાન સુધાનના કાળા વડા પ્રધાને અભિનંદનનો સંદેશો બલે ગોઠવે પણ સુધાનનો વડો પ્રધાન એટલું જાન ધરવે છે કે જે તે સાથે આફ્રીકા આવે તો તેની મજબૂતી અહીંના કાળા સાધારણ માણસ જેટલી જ હશે.

જે આફ્રીકાના સંસ્થાનો સાથે ખરેખર મૈત્રી સંબંધ બાંધવા હોય તો મૈત્રીનો આવા જોરો ઊભા ન કરતાં દક્ષિણ આફ્રીકામાં આજે જે વાતાવરણ ઉભું થયું છે અને જેને પરીણામે કાળાઓ ગોરાઓ તરફ શંકાભરેલી નજરે જોય છે તેને દુર કરવું જોઈએ.

દક્ષિણ આફ્રીકા સામે સમસ્ત આફ્રીકાનું જે શંકા બહુ વળાય છે તેનું કારણ એ નથી કે જાતકાળમાં દક્ષિણ આફ્રીકાએ આફ્રીકા સાથે સારો સંબંધ નથી રાખ્યો પણ કારણ એ છે કે, તેને પોતાની કાળા પ્રજા સાથે ખરાબ વર્તન રાખ્યું છે.

આ શીવાય બીજી એ વાજી છે કે; યુનીયનના અન્નેપક્ષો મળીને આફ્રીકા માટે એક નવી નીતી ઘડવાનો વિચાર કરી રહ્યા છે. અમારી દ્રષ્ટીએ આમ કરવામાં તેઓ બીજાને મુરખ નથી બનાવતા પણ પોતે જ મુરખ બને છે. કારણ સમસ્ત આફ્રીકાની પ્રજા જાણે છે કે, જાતીય સવાહના બોંદુ પર બન્ને પક્ષો સમાન પણે લક્ષ તાકે છે.

આફ્રીકાની પ્રજા જાણે છે કે, ગોરી સત્તામાં નેશનલીસ્ટ પક્ષ એક તરફ

છે અને યુનાઇટેડ પક્ષ બીજી તરફ છે. આથી બધારે તેઓ બન્ને પક્ષો જાતીભેદના સ્ત્રાવ પર એક મત છે ત્યારે આવી નવી નીતીની વાતો કરવી એ નાદાની બહુ અને બાબજનક ગણાય.

આફ્રીકા માટે એ પક્ષીય નીતી ઘડવી ત્યારે જ યોગ્ય ગણાય કે બધારે કાળા અને ગોરા બન્ને તેમાં સહમત હોય. પણ બધા સુધી રંગભેદ પ્રવર્તે તો હશે ત્યાં સુધી આવી નીતી ની આશા રાખવી એ મૂખતા જ ગણાય. દક્ષિણ આફ્રીકાએ ગોરાઓ નો દેશ નથી. એ બધી જાતીઓનો આ દેશ છે કે જેઓએ આ દેશને

મધ્ય પુર્વની પોલીસીનું અમેરીકાના ઉપ-પ્રમુખ ચિત્ર આલેખે છે

(પહેલાં પાનાનું અનુસંધાન)

વિશ્વ યુદ્ધ પહેલું અને બીજી યુદ્ધ તે પહેલાં જેવી હતી તેવી યદ્ય હોત. આપણું પોતાનું નૈતિક સ્થાન પણ ફુનીયાની નજરમાં હલકું પડ્યું હોત. ફુનીયાની નજરે જે સ્થાન ડોમ્યુનીસ્ટોનું છે તેવું જ સ્થાન આપણું પણ હોત અને રહેવામાં આવત કે, કાવે લારે આદર્શોની વાતો કરવી અને ન કાવતું હોય ભારે તેને કોરે યુદ્ધનું જો મધ્ય પુર્વમાં—ઇજીપ્ટમાં આપણે જો આપણું રીન્ય મોકલ્યું હોત તો રીન્યથી આપણી છત જરૂર ધક હોત પણ નૈતિક ઢાર યદ્ય હોત. આપણે આ જે પમલું બહુ તેનાથી આફ્રીકા અને એશીયાના દેશોની સાથે આપણે નૈતિક સમાનતાની જુમીપર ઉભા રહી શક્યા છીએ અને તેઓને જાણ થઈ કે, પુર્વ માટે એક અને પક્ષીય માટે બીજી રીત આપણે નથી રાખતાં; તેમ જ પણ તેઓએ જોયું કે આપણે ગોરાઉપરી પક્ષના ખ્યાલને નથી માનતાં. આ છેલ્લા દિવસોમાં ધતીહાસની જે કસોટી ઉભી થઈ હતી તેમાં આપણે સંકળ ગયા તેનો પુર્ણ વશ પ્રેસીડેન્ટ આઇઝનહોવર, અને સેક્રેટરી ડલસને ભાગે જાય છે.

આ નિર્ણય ગમે તે સંજોગમાં લેવો ધણે મુશ્કેલ હતો. તેમજ બધારે દેરામાં યુદ્ધથીને સમય હતો ત્યારે તો ધણે જ મુશ્કેલ હતો. બીજી રાજદ્વારી વ્યક્તિઓએ તેવે સમયે પોતાની છતના સવાલને જ મદલ આપ્યું હોત પણ આ લોકોએ તો આદર્શને જ વધુ મદલ આપ્યું.

ફુરમનના યોટા પમલાને વખોડવું ધણું સહેલું છે પણ મિત્રના પમલાને વખોડવું ધણું મુશ્કેલ હોય છે. એવે સમયે નાની જુલો, સામે આંખ

પોતાનો માન્યો છે. જે નીતી ફક્ત ગોરાના સુખ સમવડ ખાતર જ ઘડાઈ છે તે આજે જાણ્યું થતાં આફ્રીકામાં લાંબો વખત ટકી શકશે નહીં. અમે આશા રાખીએ છીએ કે, વડા પ્રધાન સ્કાયડમ મહાને સ્થાપેલી આ નીતીથી દુર યદ્યને જોવું વાતાવરણ યુનીયનમાં ફેલાવશે કે જેનાથી કાળા તથા ગોરાઓ બેગા મળીને બન્નેના યુક્તિ માટે એક ખરી એ પ્રકીય નીતીની રચના કરાશે. આજ નીતી અસરકારક નબડશે અને પ્રભાવ પાડશે. યોગકર્મ વખતમાં આફ્રીકા પોતાના ખરા હકકદારોના હાથમાં આવી જવાનું છે એ ખ્યાનમાં રાખવું:

વીચામણા કરવાનું દીલ યામ પણ નૈતીક દ્રષ્ટિએ એ સાઈ નથી જ.

આપણે જાણીએ છીએ કે, આપણા મિત્રોને ઉશ્કેરણી માટે પૂર્ણ કારણો હતાં અને તેઓના ધીરજની કસોટી થઈ હતી. અને ત્યાર પછી જ તેઓ એ આ પમલું બહુ, વિચાર માટે સમય ગુમાવવા એ આપણે માટે સહેલું હોત અને તેમ ક્યું હોત તો સવાલ ઉઠવામાં ધણું ગોઠું થાત અને આપણા હાથખંડારની વાત છે કહી આપણે છુટી જાત. પણ એ સહેલો રસ્તો હોવા છતાં સારો નથી જ.

આપણા મિત્રોએ ઇજીપ્ટમાં બળથી છત મેળવી હોત તો પણ એ સવાલ નો ઉકલ થાત જ એમ નથી. કોઈ પણ સવાલનો સારો ઉકલ યુદ્ધ વાટે મળી શકે જ નહીં. આજે મધ્ય પુર્વ માં શાંતીની ઘણી જ આવશ્યકતા છે.

લશ્કરે નહીં

ધુનો પાસે લશ્કર નથી આથી તે હેંગેરીમાં આઝાદી માટે લડી રહેલા એને કશી મદદ કરી શકે તેમ નથી. આપણી પાસે તેથી એક જ રસ્તો છે અને તે નૈતિક વિરોધ. બીજા સામે યુદ્ધને જો અણીએ તો છે પણ તે ત્રીજી વિશ્વ યુદ્ધ લાવી યુક્ત.

એ જાણવું પણ જરૂરી છે કે, આજે ક્રિસ્ટન ક્રાંસ અને આપણી બધાની જે મૂળીરૂ, પરીસ્થિતિ ઉભી થઈ છે તેમાં આપણો પણ થોડે ધણે અંશે વાક છે. આપણા મિત્રો એમ માને છે કે; એ લોકોએ જે પમલું બહુ તેને માટે તેઓને કેટલું જાણ્યું કારણ હતું. અને પુર્ણ જવાબદારીથી આ ઘટનાનો ઉકલ કરવામાં આપણે સીધીય રહ્યા છીએ.

વિશ્વ સંસ્થામાંથી ખસી ગયેલું

દક્ષિણ આફ્રિકા

બ્રિટન અને ફ્રાંસ સાથે અમારે જે સંબંધ છે તેને માટે અમે અર્ધ-ધરાવીએ છીએ. પહેલાં અને બીજા યુદ્ધમાં સાથે રહીને સ્વતંત્રતા માટે અમે સંકેટો સલા છે. અમે સમગ્ર શક્ય છે, એવા ધણા બનાવો બનવા પામ્યા હતાં કે જેથી તેઓને એમ નજાયું કે, તેઓના દેશને એમ નહીં. ઠાપણ તરીકે ઇંગ્લેન્ડમાં બરફરની ઘણ રહેલી ભરતી. યુદ્ધ અને શાંતી વચ્ચે ન્યારે પસંદગી કરવાની હોય છે ત્યારે એ ધણો મુશીબત બયો સવાલ નજાય છે.

પૂર્ણ ખાત્રી

યુને તરફથી મોકલવામાં આવેલા આંતરરાષ્ટ્રીય સૈન્યને મધ્ય પૂર્વમાં શાંતી સ્થાપવાનું કાર્ય સોંપાયું છે તેમાં તેઓને વિશ્વાસ છે. રશીયા કરતા આપણું આ પગલું ઘણું જુદું મળ્યા. ડેમોક્રેસી નેતાઓએ યુને ના જેગેરી વિરોધા નિર્ણયને અવ-મણ્યો છે. ન્યારે સામે ગંભીર સ્થિતિ આવી પડી ત્યારે ડેમોક્રેસીએ સમરત ફુનીયાને ખતાવી દીધું કે, તેઓ આઝાદી માટે હાકલ કરતી પ્રવ્રત્તિને ઠેવા કુર હાલ કરી શકે છે.

હવે બ્રિટન અને ફ્રાંસે પોતાની રાજકીય સ્થિતિને ઉકેલ યુનેને હસ્તક સોંપ્યો છે. આથી આપણી જવાબ

દારી વધે છે આપણે યુને સાથે પૂર્ણ સહકારથી શાંતી પૂર્વક યુગ્મ ઉકેલવાની છે. સંસ્થાને પૂર્ણ સ્વતંત્રતા મળવી જોઈએ અને તેમના સવાલોનો ન્યાયથી ઉકેલ આપવો જોઈએ. ઇંગ્લેન્ડમાં જતા યુદ્ધ સરંભને પર કાપ મુકાવવો જોઈએ. ઇંગ્લેન્ડ ના આર્થિક સવાલોને ઉકેલ પશુ લાવવાની ઘણી જરૂર છે કે જેથી તેમની આંતરિક ગરીબી દુર થાય.

નકકરે શાંતી

આપણી પાસે ધણ છે અને તેથી આપણે બીજાઓની મુશીબતો તરફ આંખ બંધ કરવી નહીં જોઈએ. નહીં તો બનવા જોમ છે કે તેઓ પોતાના આર્થિક પ્રવ્રત્તિ ઉકેલ માટે મોરકો તરફ જોશે.

દીર્ઘ દ્રષ્ટીથી જોઈ આપણે ફુનીયા ના બધા દેશોની શાંતી અને ઉત્તતી માટે પ્રયત્ન શીલ રહેવું જોઈએ.

ભૂતકાળમાં પુર્વના લોકોએ એરીબી નો સામનો કરીને પશુ લરકર વધારવા માટે પ્રયત્નો કર્યા છે. આપણે એ લોકોને શીખવવું જોઈએ કે એ લોકો ની ટુંકી આવક તેઓ ઠેવી રીતે વાપરી શકે છે. આથી હવે આપણે ખરી શાંતીની જરૂર છે કે જેથી પુર્વના આ દેશો પશુ ઉત્તત થાય.

દક્ષિણ આફ્રિકાએ હવે પછીથી ભવિષ્ય માં સંયુક્ત રાષ્ટ્રોની મદાસભામાં અને એ વિશ્વસંસ્થાના વડા મથકે માત્ર નામનું અથવા પ્રતીકરૂપે પ્રતિ-નિષ્ઠિત્વ જાળવવાનો નિર્ણય કર્યો છે. આ નિર્ણય આજે દક્ષિણ આફ્રિકાના વિદેશ વિપયક ખાતાના પ્રધાન શ્રી એરીક એચ. લોએ મદાસભાની ખેડકમાં જહેર કર્યો હતો.

શ્રી લોએ વધુમાં જણાવ્યું હતું : "દક્ષિણ આફ્રિકા સંયુક્ત રાષ્ટ્રોના સભ્ય તરીકે ચાલુ રહેશે અને પોતાને પ્રતિ વર્ષે જે સભ્યપદ અંગે આપવા નું હશે તે એ આપતું રહેશે. દક્ષિણ આફ્રિકાની સંધ સરકાર જેને પોતાની ધર આંગણેની બાબતોમાં સંયુક્ત રાષ્ટ્રો તરફથી સતત યજ્ઞ રહેલી દરમિયાનગીરી રૂપે ઘટાવે છે તે વસ્તુ સામેના વિરોધ તરીકે આ નિર્ણય લેવામાં આવ્યો છે.

શ્રી. લોની જહેરાતમાં આ વર્ષથી દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકાર પોતાના દેશમાં વસતા ભારતીય પ્રવ્રત્તિને સાથેના વર્તવ અંગે યુનેની મદાસભા તરફથી થતી ચર્ચામાં ભાગ નહીં લેવાના નિર્ણયને પશુ સમાવેશ થાય છે.

શ્રી. લોએ જણાવ્યા મુજબ આ નિર્ણય તે દિવસ યજ્ઞ અમલમાં આવે

છે અને સંયુક્ત રાષ્ટ્રો સાનક્રાન્સિસકો પરિપત્તની બાવનાનુસાર વર્તવાની તઈવારી હાખવે નહીં ભાં મુધી અમલ માં રહેશે.

અમારી ટપાલ પેટી

સ્વામી શ્રી સંતબાલજી

"ઇન્ડિયન ઓપિનિયન" દ્વારા શ્રી મણીલાલ ગાંધાએ પશુ પરમ પૂજ્ય બાપુને પગલે જે કાર્ય કર્યું અને પ્રભાવ પાડ્યો તેનું મુલ્ય મારે મન ઘણું મોટું છે. આપ અને આપનું કહેવું તે અધૂરા મિશનને આગળ ચલાવજો.....

એ. એડમ એન્ડ કું. મુનીખ

સકામખાદ ઓપિનિયનના ટ્રસ્ટી-ઓની વિચારણા પછી "ઇન્ડિયન ઓપિ નિયન" ચાલુ રાખવાનાં નિર્ણયથી ખુશી ઉપજ છે. આ એક પગલાથી પ્રિય મદાત્માની યાદ જરૂર તાજ રહેશે. છતાં ખરી ખુબી તો તેમના આદરો જીવનમાં ઉતારવાથીજ આવશે. જે તેમ ન થઈ શકે તો કેટલાક ભાઈઓને સદ્વીચાર રૂપ તો જરૂર થશે જ!

પ્રિય મણીલાલ ભાઈ ગયા, અને તે એવે વખતે કે ન્યારે ઢોંઢી મોમને તેમની દોરવણીની ખાસ જરૂર હતી તેવી વખતે.....

રેન્ડના ચર્ચો જતીભેદનો વિરોધ કરે છે

શ્રી ડીસેબરના જોહાનીસબર્ગના સીટી હોલમાં "એક શેપ" વાળા સ્ત્રી આની એક સભા ભરાઈ હતી તેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે, "જતીભેદ એ ખ્રિસ્તી ધર્મની વિરુદ્ધ છે." સીટી હોલ આખો ભરાયો હતો અને પ્રથમ વક્તા જોહાનીસબર્ગના ખીશપ રાઇટ રેવ. એન્ડ્રોસ રીવ્સ હતાં.

જોહાનીસબર્ગના ખીશપે બાપણ કરતાં જણાવ્યું કે, "ધણા લોકો માને છે કે, રાજ્ય અને ચર્ચ બન્ને જુદા છે. પશુ હું માતું છું કે, ચર્ચને હકક છે કે, રાજ્યમાં કાંઈ પશુ જોડું થતું હોય તો તેને રોકા. આ દેશમાં એવા ધણા કાયદાઓ છે કે જે ખ્રિસ્તી ધર્મથી વિરુદ્ધ છે. ઠાપણ તરીકે "ગ્રૂપ એરીયાઝ એક્ટ." હજારો લોકોને આ એકટના બયથી સંશય અને અનિશ્ચિત બયમાં છ લાંબા વર્ષથી મુકી દીધા છે."

બીજા વક્તા ડચ રીશર્મ ચર્ચના રેવ. જે એગલ થોપ હતા તેઓએ પોતાના બાપણમાં કહ્યું "ચર્ચે વાણી અને વિચાર મુજબ વર્તન રાખવું જોઈએ. આપણે માનીએ છીએ કે, બધાને એક સરખું વર્તન મળવું જોઈએ. પશુ એવું ક્યાં છે? બધા ખ્રિસ્તીઓને એક સરખું વર્તન અને જતીભેદ વગર સાથે પ્રાર્થના કરી શકે એવું રાજ્ય સ્થપાવવું જોઈએ. સાહિય આફ્રિકાને સત્તાનો પાયો જ

એવો છે કે, એમાં સમાનતાં સંભવી જ શકતી નથી. વિચારોમાં અમે તેટલો મતભેદ હોય જતીને એક હોય છતાં ખ્રિસ્તી ધર્મ બધાને એક કરવા જ સર્ગ્યો છે. અને એ એક કારણે જ ખ્રિસ્તીને એક જ માનવ તરીકે આપણે જોઈએ છીએ.

વિનતીનો જવાબ

એ. એડમ એન્ડ કું. મુનીખ
તણુ પ્રાદેશ.

ત્રીજા વક્તા રે. જે. ખી. વેબ હતાં જેઓએ કહ્યું કાળાને ઠેકાણે જોરાને અને ગોરાને ઠેકાણે કાળાને ધરીબર ફેરવી નાખીએ તો શું ગોરા બચવાનને આમાર માનશે? ખ્રિસ્તી ધર્મમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે, "પડોશીને પોતાની જેમ રાખો." તો શું આપણા કાળા પડોશીઓ માટે સાહિય આફ્રિકામાં જગા નથી એમ કહેવાય છે તે તમે માનો છો?"

યુનાઇટેડ પક્ષ ઈલાયદા-

પણાને નકારે છે

જોહાનીસબર્ગની યુનાઇટેડ પક્ષની શાળાએ પોતાની વિચાર ધારા બદલીને હવે જણાવે છે કે, ઈલાયદા-પણાની નિતી મુકી દેવી જોઈએ. પોતાના જરૂરની સમામાં તેઓએ કહ્યું કે ગ્રૂપ એરીયાઝ એકટ, અને ઈલાયદા-પણાની નીતી સામે સખત હાથે કામ લેવું.

આ ફરકતું કારણ સમજાય છે કે, નેટીવ એક્સેસના પ્રધાન ડો. ફરબુડ ૨૦૦૦૦૦૦ પાઠિન્ડ આપવામાં જે મોડું કરી રહ્યા છે તેને કારણે છે. આજથી કાઉન્સિલ તા. ૪-૧-૫૭ મુધી બંધ રહે છે અને હજી આ નાણા વિશે કાંઈજ જણાયું નથી. "મોટેશન ઇન રકાય" એકટ જેમાં નિચે ગોરાઓ રહે ને ઉપર આફ્રિકાને રહે તેને માટે લગભગ બધું તઈવાર હતું પશુ સૌન-નાણા-નથી મળતાં તેથી આ બનવું અશક્ય જણાય છે એમ સભ્યોનું કહેવું હતું.

જરા હસો

તમારે માટે કેફી

એક દિવસ કામ કરી હું યાકી ગઈ હતી. સીધી ગેઝમમાં જઈ કપડા બદલી આડી પડી. મારી કામ વાળા એનીએ આવી પુછવું "ગીરીસ કાંઈ પીતા માટે કફી?"

મેં આમાર સાથે કહ્યું; "તું કેટલી સારી છે. મને ખરમ આ આપ." "પણુ ગીરીસ, જેન આ નથી પીતો."

"જેન ડોણુ છે વળી?"

"મારો પુરૂષ મીન."

હું મુખજ યજ્ઞ ગઈ અને લીલાસથી કહ્યું "બલે કારી કર"

લેટ

એ. એડમ કું. મુનીખ

બાળકો અને આપણે

કરસનદાસ કાકીદાસ પ્રજાપતિ
(શિક્ષક: શ્રી ગાંધી ભારત વિદ્યાલય, જોધપુર)

બાળક અને આપણે, એમાં આપણો અર્થ સંકેતિત ન કરતા વિશાળ અર્થ ડરવાનો છે. આપણેમાં દરેક મોટી વડીલ વ્યક્તિ આવી જાય છે. પછી તે માતા, પિતા, મોટાભાઈ બહેન, શિક્ષક કે સમાજની વડીલ વ્યક્તિ હોય.

બાળક એ પ્રગતિશીલ પ્રાણી છે. હરેક પળે તેનો વિકાસ થતો રહે છે. "કુમળા ઝાંડને વાળાએ તેમ વળે." તેની જ રીતે બાળકને જેવા બનાવવો હોય તેવા બનાવી શકાય છે. તેને માટે અનુકૂળ વાતાવરણ જોઈએ. અને તે આપણે એટલે કે વડીલોએ ધડીને તથાપર રાખવું જોઈએ.

સૌથી અંતે પહેલો અને નિકટનો સંબંધ બાળકનો તેની માતા સાથેનો હોય છે. એટલે બાળકના ઘડતરનો પાયો તેની માતાથી મંડાય છે. તેથી માતાની જવાબદારી વિશેષ છે. માનસ શાસ્ત્રીઓએ શોધી કાઢ્યું છે કે માતા યનાર સ્ત્રીના બાલકજન્મના આઘાત અને પ્રત્યાઘાત ગર્ભમાં રહેલા બાળક ને લાગે છે. તેથી માતા યનાર સ્ત્રીએ બહુ જ સાવચેતી રાખવાની છે. "અન તેવો ઝોડકાર" એ કહેવત અનુસાર જેવા માતાનો આચાર, વિચાર હશે તેવું જ બાળક થવાનું છે. તેથી માતા યનાર સ્ત્રીએ તે કાળ દરમિયાન અત્યંત સાહિત્ય, ખરાબ આચાર, ખોટાં વિચારો, વિકારોત્તેજ્ય મોરારક તંબને ધાર્મિક સાહિત્યનું પઠન કરવું જોઈએ, સાદું જીવન ગાળવું જોઈએ, અને ઉચ્ચ વિચાર રાખી ગર્ભનું પોષણ કરવું જોઈએ.

બાળક અવતર્યા પછી, બાળક પ્રત્યે માતાની જવાબદારી સાથે પિતાની જવાબદારી ઉમેરાય છે. બાળક માન નો સ્વભાવ અનુકરણ કરવાનો છે. અને તે અનુકરણ કરીને જ જીવે છે. પછી તે સાઈ હોય કે ખરાબ હોય! તેથી મા આપે બાળકની દાબરીમાં કદીપણ બાળકને અનિષ્ટ યામ તેવું આચારણ કરવું નહીં. ડેટલાક મા-બાપો અતિ લાડના કારણે બાળક પાસે અનુકરણ કરાવતા માલમ પડે છે! "બાબા આમ કર, બાબા તેમ કર" એમ કહીને બાળક પાસે એલ કરાવવાનો આપણને શોખ છે. અનુકરણ કરાવી આપણે એ ધડી આનંદિત થઈએ છીએ, અને બાળકને પણ મન પડે છે, આપણે બાળક પાસે સારા અને તેને જીવનમાં મદદ યામ એવા અનુકરણ કરાવીએ તો સાઈ, બાકી ગમત ખાતર અનુકરણ કરાવીએ તો તે પાછળ જતા બાળકને જ (મોઢ વાર માબાપને પણ) નુકસાન કરી નીવડે છે.

એક માતા તેના બાળકને કહેતી. "અચુ, તારા બાપુજી બીડી-સિમારેટ-કેમ પીએ?" ત્યારે બાળક તેના બાપની જેમ સિમારેટ પીવાનું અનુકરણ કરી બતાવતો જાય છે. આપણે નિર્વ્યસન બની જવું જોઈએ. અને બાળકની આસપાસ-ગ્રેમનુ-રનેહનું સા આ જય રચવું જોઈએ. ઉપરાંત Simple living and high thinking અનુસાર સાદું જીવન અને ઉચ્ચ વિચાર રાખવા જોઈએ.

એક માતા તેના બાળકને કહેતી. "અચુ, તારા બાપુજી બીડી-સિમારેટ-કેમ પીએ?" ત્યારે બાળક તેના બાપની જેમ સિમારેટ પીવાનું અનુકરણ કરી બતાવતો જાય છે. આપણે નિર્વ્યસન બની જવું જોઈએ. અને બાળકની આસપાસ-ગ્રેમનુ-રનેહનું સા આ જય રચવું જોઈએ. ઉપરાંત Simple living and high thinking અનુસાર સાદું જીવન અને ઉચ્ચ વિચાર રાખવા જોઈએ.

એટલે બાળકને જે મહાન બનાવવો હોય તે પહેલી તકે માબાપે નિર્વ્યસન બની જવું જોઈએ. અને બાળકની આસપાસ-ગ્રેમનુ-રનેહનું સા આ જય રચવું જોઈએ. ઉપરાંત Simple living and high thinking અનુસાર સાદું જીવન અને ઉચ્ચ વિચાર રાખવા જોઈએ.

માબાપ પાસે મોટું યજ બાળક પછી શિક્ષકના હાથમાં આવે છે. હવે માબાપ કરતાં શિક્ષકની જવાબદારી વિશેષ વધે છે. કારણ કે શિક્ષકે માબાપનું રચાન લેવાનું રહે છે. બાળકને શિક્ષણમાં કેવી રીતે રસ લેતા કરવા એ શિક્ષક ઉપર અવલંબે છે. અને તેથી જ શીશુ, બાળકને, કે પહેલી મજાવતા શિક્ષકોએ બહુ જ કાળજી રાખવાની જરૂર છે. પહેલા વહેલા નિશાળે આવતા બાળકને એકાં કે કકકા ચીતરાવવાની કદી પણ શરૂઆત કરવી નહીં. એમ કરવાથી બાળક કંટાળી જાય છે, એને બધો રસ ઉડી જાય છે.

બાળકને સૌથી વધુ વાર્તા ગમે છે. ગમે તેટલું તોફાન કરતાં બાળકને કહેશો કે, "આલો, એક વાર્તા કહું." તો તે તરત જ સાંત થઈને તમારી પાસે વાર્તા સાંભળવા બેસી જશે. તેથી શરૂઆતમાં નિશાળે આવતા બાળકને પહેલી વાર્તા કહેવી શરૂ કરો. નાના બાળકને વાર્તા કહેવી એનો અર્થ; તેમને અદમ કરાવી, પોપટની માફક વાર્તા બોલી જતી એવો નથી થતો, બાળક સાથે શિક્ષકે બાળક બનવાનું છે, વાર્તામાં આવતાં હાવબાવ તેમને કરી બતાવવાના છે. વાર્તામાં રડવાનું આવે તો રડવાનું, હસવાનું આવે તો હસવાનું એમ અભિનય સાથે વાર્તા કહેવાથી બાળકને રસ જળવાઈ રહે છે, અને બીજો દીવસે તેઓ હોરો હોસે નિશાળમાં આવશે, અને પછી તેમને અંક કે કકકા શીખવવા.

કેવી રીતે શીખવવાનું શરૂ કરવું તેનો એક દાખલો આપુ. કાંઈ પણ વસ્તુ તેને લખાવવા કરતાં બોલાવતાં શીખવો. એક વસ્તુ લઈએ, એકડા લખાવવા કરતાં પહેલા બોલાવતાં શીખવો. તે માટે ઉદરને દસ પુછડી હતીની વાર્તા કરો, એક ઉદર પટિયા ઉપર ચીતરો. અને તેની દસ પુછડી બનાવો. અને તે મણી બતાવો, પછી તેમની પાસે ગણાવો, પછી ધીરે ધીરે લખાવવાની શરૂઆત કરવી. આવી જ રીતે બીજું બધું શીખવી શકાય. (આ રીત સાથે બધા જ સહમત થશે એવું નથી. જેને જે રીત યોગ્ય લાગે તે ખરી. આતો એક દાખલો છે.)

હવે બાળક અને શિક્ષકનો ગાઠ સંબંધ બંધાવો હોવાથી શિક્ષકમાં મોઢ

પણ-બતતી કુટેવ ન હોવી જોઈએ. તે નિર્વ્યસની હોવો જોઈએ. તેના તે તેના વિદ્યાર્થીને નિર્વ્યસની ને કુટેવ રહિત બનાવી શકશે. બાકી શિક્ષક બીડી-સિમારેટ પીતો જાય અને વિદ્યાર્થીને ઉપદેશ આપતો જાય કે, "મોઢરા એ સીમારેટ પીવાથી નુકસાન થાય છે, માટે તે પીશી નહીં" તો તેનું પરિણામ શું આવે, તે લખવાની જરૂર નથી.

શિક્ષક પાસે બાળક બચવું હોય ત્યારે તે બીજાના સમાગમમાં પણ આવે છે. પહેલા તો તેના મોટાભાઈ બહેન, બીજા છે તેના મિત્રો-સહાધ્યાયી ઓ. બાળકના આ સમકક્ષીનોની છાપ બાળક ઉપર વિશેષ પડે છે. તેથી માળા બદાર બીજાકે ટેની સાથે ફરે છે, તેના મિત્રો કેવા છે. વગેરે. ઝીણી બાળતની માબાપે ચોકસાઈ રાખવાની રહે છે. જે આ બાળતની પુણ્યપણે કાળજી ન રાખવામાં આવે તો ઘણી વખત બાળક હાથથી જાય છે. અને મોટો થતાં માબાપને મારે પડે છે. અહીં ડેટલાક માબાપ એવા બેવા છે કે જેમને એટલું પણ ખબર નથી રાખવાની—અથવા ખબર તરફી નથી—કે પોતાનું બાળક કંઈ ચોપડી બજે છે! કદાચ આ હકીકત અતિ-શયોકિત ભરી લાગે, પણ વાસ્તવમાં સાચી છે. બાળકો પ્રત્યે આટલી બધી બેદરકારી માબાપો રાખે એ ખરેખર દુઃખની વાત છે.

બહુતર પુરૂં કયાં પછી બાળક સમાજમાં આવે છે. ત્યારે તે ઘણો મોટો યજ ગયો હોય છે. પોતે સારા છુરા વિચાર કરવાની શક્તિ ખરાવે છે. અને પોતાનો માર્ગ કાઢે છે. આવા સમાજમાં આવતા બાળકને જે પાપામાંથી જ સુદંડ ન બનાવવામાં આવ્યો હોય તો બાળક સમાજને બાર રૂપ યજ પડે છે. પણ માબાપે, શિક્ષક કે અન્ય તેના હિતેચ્છુએ જે તેને ખરાબ કેળવ્યો હશે તો તે પોતે તો તારશે જ પણ સાથે બીજાને પણ તારશે.

ઉપર બાળક પ્રત્યેની આપણી થોડી ફરજો બતાવી છે. જે આપણે બાળક ને પૂણ્યપણે ન્યાય આપીશું તો જ બાળક અને આપણે, બંને સુખી થઈશું.

શિક્ષકને જોઈએ છે
શ્રી મેઘાળ નવયુવક મંડળના આશરો હેઠળ ચાલતી ગુજરાતી શાળા માટે શિક્ષકની જરૂર છે. સ્ત્રી અમર પુર. સીન્ગલ માણસને વધુ પસંદગી. આપવામાં આવશે, મળે અથવા લગે. મેઘાળ નવયુવક મંડળ, મંત્રી: રામાલાલ લાણાલાલ, પી. ઓ. બોક્સ ૧૩૦, મેઘાળ, —સુસવાલ.

હંમેશ કરતાં આજે બધાના હૃદયમાં આપવાના આનંદની લાગણી વધારે દેખાય છે. દુશ્મનને આપવાની સારામાં સારી વસ્તુ તે ક્ષમા ભાવ, મીઠાને માટે પ્રેમ, તમારા બાળકો માટે સાચો રાહ, પિતા માટે ગર્વ અને માન, માતા અલીમાન લઈ શકે તેકું આચરણ, તમારે પોતાને માટે આદર, અને બધા મનુષ્ય માટે દયા અને ધર્મદા.

— ત્યારે —

તમારા વહાલા પ્રિયજન માટે શું ?

તેમના હલા માટે તેઓની આફતમાં મદદગાર થાય તેવી

ન્યુ ઈન્ડિયાની જીન્ડગીના વીમાની પોલીસી

એ એક ખરેખર સાચી ભેટ છે.

ઉપલો વીમો લઈ તમારા વહાલાઓને તમે આનંદ આપી શકો છો, અને અમે તમારી સેવા કરી આનંદ લઈ શકીએ છીએ.

વીમા બાબતની સાચી સલાહ અમારી પાસેથી મેળવો.

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ કુ. લી.

મુખ્ય ઓફીસરો

ફ્લોરિડા (પી.ટી.) લીમીટેડ

૧૪૦ કવીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

Telephone :
20951

177 Grey Street
DURBAN.

Bhagat's Vegetarian Lounge

(Prop.: G. L. BHAGAT)

Ghee Sweetmeat Specialists

Receptions and Wedding Parties Catered For

ટેલીફોન:
૨૦૯૫૧

૧૭૭ ગ્રે સ્ટ્રીટ
ડરબન.

ભગત્સ વેજેટેરીયન લાઉન્જ

(પ્રોપ્રાયટર : જી. એલ. ભગત)

ધીની મીઠાઈઓના સ્પેશ્યલીસ્ટ

મેળાવડાઓ, લગ્ન પ્રસંગોએ અમે મીઠાઈઓ પુરી પાડીએ છીએ.

વિનોબાજીની વાણી

આજ સુધી લોકનેતાઓની વધુ શક્તિ અને મતિ હિંસાના વિકાસ માં રોકાયેલી રહી. તમામ વિજ્ઞાન હિંસાનું ઘાસ બન્યું છે. વૈજ્ઞાનિકને હુકમ થાય છે કે આ જાતની શોધ ખોળ યવી નેહએ. આજના મુઠ્ઠી વાદી સમાજમાં જ નહિ પણ ઐથી પહેલાંનાં સમાજમાં પણ શોધખોળો શરૂ છે. માણુથી તીરકામકાંથી માંડીને અણુ અને હાઇડ્રોજન બોમ્બ સુધી કેટ-કેટલી શોધો યદ છે, કેટલું બેનહું દર્દી થયું છે, કેટલા અખતરા થયા છે. હિંસાનાં અનેક જ્ઞાનર તકષાર કરવા માં આબ્યાં છે તે ઉપરાંત હિંસાને માટે અનેક પ્રકારનાં તત્ત્વજ્ઞાન પણ ખડાં કરવામાં આબ્યાં છે. સુરીવાદ, સામ્યવાદ, વગેરે વણ્યા ખરા વઠિદા શું કહે છે? અમુક ધાસ વિચારો સમાજ પર હાદવા માટે એ તત્ત્વજ્ઞાનો ખડાં થયાં છે. આમ એક તરફ હિંસાનાં હથિયારો અંગે પુષ્કળ શોધખોળો યદ અને ખીજી બાજુ હિંસાને છાપરે યદાવતાં તત્ત્વજ્ઞાન ધડવામાં આબ્યાં. તે સિવાય પિનલક્રોડ-કાયદા પોથીએ કચેરીએ વગેરે કાયદાનું આખું માળખું તો શુદ્ધ જ. એ બધાં શું કહે છે? એમનો અંતિમ શબ્દ શો છે? શંકરા ચાર્પને પુષ્કળમાં આબ્યાં કે તમારો અંતિમ શબ્દ શો છે? એમણે કહ્યું: "બ્રહ્મ!" તેમને એ આધુનિક સમાજ નો અંતિમ શબ્દ પુષ્કળો તો કહેશે: "લો એન્ડ એડર્-કાયદો અને વ્યવસ્થા!" અર્થાત એ આજના જમાનાનો છેલ્લો શબ્દ છે. બ્રહ્મ છે: "કાયદો અને વ્યવસ્થા." કહેવાની મતલબ એ છે કે આજ સુધી ને સમાજ રચના થઈ છે એ રચનામાં જેને ને અધિકાર સાંપડયા છે, તેમાં મીનમેષ ન થાય.

હિંસા ઉપરની અડગ ઝાંઘા
તમે છાપામાં ધડનનું મહાવાક્ય વાંચ્યું હશે. એ કહે છે: "નૈતિક શક્તિ પુરતી નથી. શ્રીઝીકલ ફેસિ-બી૦તિક શક્તિની જરૂર પડી છે. હમણાં ઈંગ્લાંડે ઇજીપ્ટ ઉપર હુમલો ન કર્યો હોત તો યુનેને શાંતિ સ્થાપતાં નાકે દમ આવી જાત." એ તો પહેલે યી ઘાવો કરતો રહ્યો છે અને હજી યે કરે છે કે જે ને કાંઈ કહ્યું છે તે દુનીયામાં શાંતી સ્થાપવા માટે જ કહ્યું છે. એ સતત આમ કહેવાનો. પણ ધડન તો આજના સમાજનું ચિહ્ન માત્ર જ છે. પરંતુ એ એક પ્રકારનાં વિચારક છે. એ કાંઈ સામ્યવાદમાં નથી માનતો કે નથી એમ ય માનતો કે બધાં લોકોની સત્તા યવી નેહએ, કે કોઈ જાતની માલીકી ન હોવી નેહએ. એવા કોઈ ઉદાર વિચાર

વાળો એ નથી. ઉદાર વિચારવાળો તો પેલો કુશલ છે. પરંતુ કુશલ પણ એવું જ બોલે છે કે "અમે હંગેરીમાં ને કાંઈ કરી રહ્યાં છીએ તે શાંતી સ્થાપવા માટે જ કરી રહ્યા છીએ અને જરૂર પડે તો ઇજીપ્ટને માટે પણ અમે એવું જ કરીશું. અને કહ્યું જ પડશે." એને પણ કષ્ટ ચીજ પર વિશ્વાસ અને શ્રદ્ધા છે? હિંસા ઉપર!

લાગણી શીલતા

હું જ્યારે વડોદરા કોલેજમાં બહુતો હતો ત્યારની ૧૯૧૫-૧૬ની વાત છે. પહેલું વિશ્વયુદ્ધ શરૂ થયું. ફ્રાંસે એવાન કહ્યું કે બધાં ફ્રેન્ચો લશ્કરમાં હાજર થાય. અમારા વિજ્ઞાનનાં પ્રોફેસર હતા. એમને સરસ પગાર મળતો હતો. તોયે એક દીવસ અમારી પાસે આવીને રળ માંગી: "તમે મારા વહાલા વિદ્યાર્થીઓ છો, પણ મારા દેશને સાદ પડ્યો છે. તમારો વિરહ સાલશે. પણ હવે અહીં હું બહુવતો બેસી રહું એ અને એવું નથી." એ ન જાત તો એમને કોઈ

પકડીને લઈ જવાનું નહોતું. એ ફ્રાંસ માં નહોતાં. હોંફુરતાની જૂમિ પર હતાં. પણ તેઓ કેવળ દેશ પ્રત્યેનું કર્તવ્ય સમજીને પોતાની મેજ નોકરી છોડી ગયા. અને અમારા પર એમને ખરેખર વહાલ હતું એ હું જાણું છું. આ દાખલો જે એ વસ્તુ ખતાવવા માટે આપ્યો કે હિંસાના કામમાં અપલાવનારા વણ્યા ખરા લોકો હરી શ્રદ્ધા અને પારાવાર કર્તવ્યની ભાવના યી ઝુંકાવતા હોય છે.

હવે આપણે એ રથાન અહિંસાને આપવા માગીએ છીએ. આજ સુધી ને રીતે દુનીયાના પ્રશ્નોને હિંસાથી ઉકેલવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આબ્યો તેજ રીતે હવે એ પ્રશ્નોને અહિંસાથી ઉકેલવાનાં પ્રયત્ન કરવા નેહએ તો નેટલી નિષ્ઠા નેટલી સેવા અને નેટલી શુદ્ધિ હિંસામાં લગાડી હતી એટલી હવે અહિંસામાં લગાડવી પડશે. જેવી રીતે હિંસાનાં જ્ઞાનર ધડવામાં, હિંસા નાં તત્ત્વજ્ઞાન રચવામાં લોકોએ પોતા નાં જીવન યોજી દીધાં હતાં, તેવી જ રીતે અહિંસાનાં જ્ઞાનર, અહિંસાનાં તત્ત્વજ્ઞાન અને અહિંસાની વ્યવસ્થાનાં નિર્મૂળમાં આપણે આપણાં જીવન લેગી દેવાં પડશે.

જ્ઞાતિપ્રથાને નાશુદ કરવાની શ્રી. જગજીવન રામની અપીલ

"જ્ઞાતિઓમાં જરૂર યયેલો હોંદુ સમાજ ને હરિજનો પ્રત્યેની તેની વલણ ફેરવવા માગતો હોય અને એ રીતે સમાજવાદી સ્વરૂપનો સમાજ સ્થાપવામાં સહાયજીત યવા માગતો હોય તો દેશમાં વિચારના માળખામાં પરિવર્તન કરવાની આવશ્યકતા છે." અમદાવાદમાં ગુજરાત દલિતવર્ગ સંઘનું યોજી અધિવેશન ખુલ્લું મુકતાં શ્રી. જગજીવનરામે ઉપર મુજબ કહ્યું હતું. વધુમાં તેઓએ કહ્યું હતું કે "સમાજના શુદ્ધ શુદ્ધ ઘટકો વચ્ચેના બેદબાવોની જેમ જ્ઞાતિ-પ્રથા પ્રગતિની આરે આવે છે. અને દેશની પ્રગતિને રૂંધીને વિદેશી આક્રમણ અને શાસન કરતાએ દેશને વધુ તુકસાન કહ્યું છે.

"તેમણે આમજ યાલતાં કહ્યું કે અરપુસ્પતાના અનિદને દર કરવા સામાજિક સુધારકોએ પ્રયાસો કર્યા હતા પરંતુ આ દિશામાં સૌથી વધુમાં વધુ કામ ગ્રાંધીજીએ કહ્યું હતું. આંધી જીએ કોઈ ધાર્મિક પંથ સ્થાપવાનો પ્રયાસ કર્યો નહોતો એને કારણે તેઓ આ કાર્યમાં સફળ થયા હતા. ઈસ્લામ અને ખ્રિસ્તી ધર્મ કે જેઓ હોંદુ ધર્મ સાથે સંપર્કમાં આબ્યા હતા તે ધર્મો પણ અલખતાવાદના શિકાર બની ગયા હતા. આ વસ્તુ ખતાવે છે કે ધર્મો

નતર એ આ પ્રશ્નો ઉકેલ નથી. "હું માતું છું કે લોકો સામુદાયિક રીતે બૌધ્ધર્મ અપનાવે તેનાથી તે ધર્મમાં પણ અલખતાવાદથી વલણો કદાચ ઉભાં યશે. કરેલા કામની પ્રશ્નિએ અને નહિ કે માત્ર જન્મની દશિએ સાચાં મુલ્યો ઉભા કરવાની આવશ્યકતા પર ગાંધીજીએ ને ભાર રૂકયો હતો તેને કારણે પણ તેઓ સફળ થયા હતા.

"તેમણે કહ્યું કે નાત-જાતના બેદ-બાવ વિના સર્વ લોકોની રિયલિ સુધારવી હોય તો સમાજનું માળખું ખદલવું જોઈએ. આ માટે સામાજિક ધાર્મિક કાંતી કરવી જરૂરી છે અને નહિ કે સામ્યવાદી દેશીની જેમ માત્ર આર્થિક કાંતિ. દલિત વર્ગ સંઘ આ ધ્યેય માટે અને નહિ કે માત્ર હરી-જનો માટે કામ કરે છે."

શુકકર્પાજી, ઇનકમ ટેકસ રીટન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટર અને ઇનસ્પેક્ટરન્સ માટે મળો:

આર. વીકલ
૨૨ આર્કીલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ રટીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ રટીટ, બેદાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

હરિજનોનાં ઘર સળગાવી દેવાનો સવણીનો પ્રયાસ

અંકલેશ્વર તાલુકાના માંડવા ગામે ગઈ તા. ૨૧મી નવેમ્બરે સ્ત્રીઓ સહિત હરિજનોને માર મારવાના ખનાવ બન્યો હતો. આ ઉપરાંત ગામના બે હરિજનોના ઘરો સળગાવી મુકવાનો પ્રયાસ પણ કરવામાં આબ્યો હતો. આ સંબંધમાં હરિજનોએ પોલીસમાં ફરિયાદ નોંધાવી છે. અત્રે એ યાદ કરવામાં આવે છે કે તાજેતર માં જ ગુજરાત હરિજન સેવક સાથે અંકલેશ્વર તાલુકામાં અરપુસ્પતા-નિવારણની ઝુંબેશ ઉપાડી છે અને આ અનુસાર તા. ૨૦મી નવેમ્બરે માંડવા ગામે ભરૂચના કલેક્ટરનાં ધર્મ-પત્ની શ્રી ભાતુમતીબેન ભટ્ટના પ્રમુખ

ટાઇમ ઇઝ મની

આજનું શુભ છે "ટાઇમ ઇઝ મની" સમય પેસો છે. શેડા વખત માટે ડોક્ટર આવી જાય અને ઝટ પોતાની મોટી શીનું ફર દરીયું મોકલી દે. માંદાને જેતી વખતે "ટાઇમ ઇઝ મની" કહેશે. પણ જ્યારે ટેનીસ રમવા કે સિનેમા જોવા જેશે ભારે "ટાઇમ ઇઝ મની" નહીં કહે. ૫૦ માંદાઓને હોસ્પિટલમાં "રાઉન્ડ", મારી જોઈ આવશે. પરિણામ પણ "રાઉન્ડ" જ આવે. ધરમાં કુટુંબીઓ સાથે ખોલવાની પણૂં દૂરસદ ન હોય એવો જમાનો આને છે. કારણ "ટાઇમ ઇઝ મની."

—વિનોબાજી.

પદે એક જાહેર સભા બરાઇ હતી તેમજ તે દિવસે હરિજન સ્ત્રીઓએ જાહેર કુવાઓમાંથી પાણી બહુું હતું અને હરિજનોએ જાહેર મંદિરમાં પ્રવેશ કરીને ઇશ્વરની પુજા કરી હતી. આ પછી ખીજે જ દીવસે ઉપરોક્ત ઘટનાં ખનવા પામી છે.

ઉપરોક્ત ખનાવ અંગે પાછળથી પોલીસ ખાતા તરફથી જ જાણની ધરપકડ કરવામાં આવી છે. હરિજન સ્ત્રીઓને માંડવા ગામે માર માર્યા પછી ભરૂચ જલ્લાના હરિજનોમાં અબરાટની લામણી ફેલાયાનું જાણવા મળે છે. સરકારે સમાજ-વિરોધી કામ કરનારાઓને સામે સખત રીતે પકડાં લઈ જલ્લામાં આપુ ભવિષ્યપત ન બને તે માટે તાત્કાલીક પ્રવંધ કરવાની જરૂર છે, એવી હરિજનોની માગણી છે.

ધીરુભાઈ પી. નાથક

પુસ્તકોપર, મુસાફરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ડ
 ઈન્ડિસ્તાન અગર દુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન
 માગે મુસાફરી કરવા ઘેર બધાં અમારી મારફતે પુર્ણ કરા.
 લ'ઈની, આગ, ચોરી, દુસ્લહ, નક્કરમાત, પોલિસીસ, વિગેરેના વીમા અમે
 ઉત્તમની આપીએ છીએ.
 ઈન્કમટેક્સ, પરચનલ ટેક્સ, દિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ ઈવીયરન્સ
 સર્ટીફિકેટ કે વેપારના હાયપોથેકા પાસપોર્ટ તેમજ ઈમીગ્રેશનને લખવી
 બાબતોમાં કંઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.
 રેશનલ ગ્યુન્યુઅલ લાર્ક ઈસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલીયા અને ચોઈશાવર
 ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.
Phone : 33-9033. 26 Barkly Arcade,
Cor. 38, 'Market & Diagonal St., J'BURG.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!

બેડરૂમ સુટ, હાઈનીબ્રૂમ સુટ, વોઈરોબ, ટરેસીબ એસ્ટ,
 સાઈડ વોઈ ઓફીસ ડેસ્ક, પુસ્ક કેસ, ટેબલ, તબલ કીકાયત
 હાવે ખરીદી કરશો. બંને પધારી લાભ લેવા ચુકશો નહિ.
 —બોક્સ, ટેબલ અને કીચન હરેસર—
 ને હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેના રટાઠ હમેશાં તઈ-
 ચાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવેના પ્રાઈસ લીસ્ટ મ'ગાવો અને વેપાર
 આગલ વધારો.
L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

ચુનીલાલ પ્રધર્સ

હમણાંજ ખુલ્લો મુકેલો માલ!

ન્યુ ધરા હાપેલી નીનન સાડીઓ ૬ વાર શી. ૪૬-૬
 જરીની કીનારવાળી ન્યેરનેટ ડ્રપ્સ વારની શી. ૧૫-૦
 પાટલી પાલવ અને આખી માત વાળી
 રેશમી હાપેલી સાડી પા. ૭-૧૦-૦ થી ઉપર
 નેવડી કીનારની સાડી કેપ ડ્રપ્સ વારની શી. ૩/૧૧ થી ઉપર

મુતરાઈ સાડીઓ છેલ્લી હબના રંગો અને હાપે વાળી
 પાંચ વાર શી. ૨૭-૬ થી ઉપર
 છ વાર શી. ૩૬-૬ થી ઉપર

C.O.D. અને નટપાલથી આવેલા ઓર્ડરોને તુરત ધ્યાન
 દેવામાં આવે છે.
 જોઈએ તો સામ્પલ મોકલીશું.

ચુનીલાલ પ્રધર્સ

(પ્રા.) લીમીટેડ

૬૩ વીક્ટોરીયા સ્ટ્રીટ, ડરબન.
 ફોન: ૨૪૦૦૩ પી. એ. બોક્સ ૮૨૨.

Phone 22905 Tel. ADD. : "GANDABHAI"

**The Home Of
 INDIAN SWEETMEATS.
 G. C. Kapitan & Son
 Vegetarian Restaurant**

Upcountry customers are requested to send their
POSTAL ORDER with their orders.
Write For Price List.

બહારગામના ગ્રાહકોને ખાસ સુચના

ઓર્ડર સાથે પોસ્ટલ ઓર્ડર મોકલવા મહેરબાની કરવી. મીઠાઈની કીમત
 ઉપરાંત નીચે મુજબ પોસ્ટલ ઉમેરવા વિનંતી છે
 ના. રોડેશીયા શી. ૧-૦ રતલે. સઘન રોડેશીયા
 ૯ પેની રતલે. યુનીયનમાં ૩ પેની રતલે.
 પ્રાઈસ લીસ્ટ મ'ગાવો

**154 GREY STREET,
 DURBAN.**

લગ્ન પ્રસંગો માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અમે સ્પેશલીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેશીયાના કોઈ
 પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે નક્કર વર્ધશું.

કેપીટન્સ બ્રાન્કની હોટેલ

(ધી કોર્નર મીઠાઈ હાઉસ)

ઐ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ડરબન.
 ફોન નંબર ૨૩૪૧૪ ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

તાજું ઉમદા ફ્રૂટ

આંખા અબધ, લીલી અબધ અને સુરણની ગોસમ ચાહુ છે.
 આહુ શી ૧-૩ રતલ, લસણુ ૯ પેની રતલ.
 પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

કપુરી અને ચેવલી પાન બનર સાવ પોસ્ટલ વર્ડ્સ. વારકીઠ શી.
 ૧૦-૬ ડબન; લાંબી અને રકવેર વારકીઠ શી. ૧૧-૧ ડબન.

રોડેશીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બેલજીયન કોંગોના ગોરડરો ઉપર પુરવ
 ધ્યાન આપી કોઈ પણ વસ્તુ પરમીટ કઠાવી મોકલશું.

All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

અમારી આહુ વાતો

ધુપ સુગંધ

લેખક : સોપાન

પ્રકરણ ૨૭૬

(નતાંકથી આધુ)

સાંજ નૂત્રવા આવી લારે એના મન માં એક વિચાર દાખલ થયો હતો. 'માધવીને ઘેર તો આજે જવું જ. કમલેશને એ મળી હશે તો મારે વિષે એણે જાણવું જ હશે, પણ એની પાસે હશે તો એ ડરશે, મૂઝાશે. હું તો એની સાથે હસીખુશીથી વાતો કરીશ ને એનું મન જાણવા પ્રયત્ન કરીશ... બાપુજી મળશે તો એમનો રોષ દૂર મધ જાય એવું કંઈક શોધી કાઢીશ. લાં જવું તો જોઈએ જ. એમાંથી કંઈક માર્ગ મળી આવશે.'

અને એ માધવીને ત્યાં ઉપડ્યો હતો. દરવાજામાં સહીને પૂછતાં જાણવા મળ્યું હતું કે માધવી હજી આવી નથી ને શેઠ પણ આજે કંઈક મોડા આવવાના છે. એનું મન ધારે આનંદમાં આવી અચ્છું હતું. એણે કહ્યો લીધું હતું કે કમલેશને માધવી અત્યારે મળ્યાં હશે ને માધવી આજે ઘેર આવતાં મહુલી મોડી પડશે. કષ્ટલાસપાને એના તરફ થોડોક પક્ષ પાત છે તે કુમાર જાણતો હતો. બંધમાં પ્રખલ થયો ને કષ્ટલાસપા મધમાં ત્યારે એના મનમાં આશાનો એક ઝબકારો થયો હતો : કષ્ટલાસપા ના મનમાં શકાતું ખીજ રોપાઈ જાય તો?...કમલેશ સાથેના માધવીના સંબંધની અને પત્રની વાત એમને હરી દઈ તો?...અને માધવીની પર્સ માં કે મોપડીમાં એ પત્ર રહી ગયો હોય અને કષ્ટલાસપા તે જુએ તો? કુમારનું મરતક ત્યારે ઉત્તર આશા એા સેવતું જાણે આકાશને અડી જવા આવ્યું હતું. એણે અસાધારણ લાગણી અને વિનયથી કષ્ટલાસપા સાથે વાતો કરવા આંડી હતી. એમની નજીબી પડતી તબિયત વિષે એણે જાણી ચીંતા વ્યક્ત કરી. અને દરિવલ્લભ માટે અત્યંત આદરના ઉદ્ગારો કાઢ્યા હતા. એ પછી દરવાજા તરફ નજર કરતાં એણે માધવીની વાતો કરવા આંડી હતી. હેઠ્ઠે એ યોલ્લેા હતો :

'માધવી હમણાં હમણાં પલટાતી જતી હોય એવું મને લાગે છે.'

કષ્ટલાસપાએ જવાબ આપ્યો નહોતો. પરંતુ એમના ચહેરા ઉપર કુમારે સંમતિ વાંચી લીધી હતી. એણે ઉમેર્યું હતું :

'આમ તો માધવી કેવી તેજસ્વી ને શુદ્ધિશાળી છે, પરંતુ આ રીતે

બોવાયેલી બોવાયેલી રહેશે તો એની શક્તિઓ ઉપર અસર પડ્યા વિના રહેશે નહિ.'

કષ્ટલાસપા ત્યારે લાગણીથી બોલ્યાં હતાં : 'મને રાતદિવસ તેની ચીંતા થયાં કરે છે. પણ કરવું શું તે સમજાતું નથી. એના મન ઉપર ચાનો ખાર છે તેની શે અખર પડતી નથી.'

'મને અખર છે યા!'. હીંમતથી કુમાર બોલ્યો હતો. કષ્ટલાસપા ત્યારે ચોંકા ગયાં હતાં. કુમારે ફરીને આસપાસનું અવલોકન કરવા આંખો ફરવી હતી.

અને હીંમતથી એણે કહી નાખ્યું હતું : 'કોલેજમાં કોષ ઉત્તર ભારત બાણુના વિદ્યાર્થી સાથે એનો લાગણીના સંબંધ બંધાઈ ગયો છે...'

કષ્ટલાસપાની આંખો ત્યારે ફાટી રહી હતી. કુમારે આજળ ચલાવ્યું હતું.

'એનું નામ કમલનખન છે, કવિ છે ને નાટકો પણ લખે છે. માધવી એનાજ નાટકમાં ઉત્તરવાની હતી. બધા એને કમલેશને નામે જાણે છે.'

કષ્ટલાસપાની આંખે ત્યારે અંધારા આવ્યાં હતાં, પરંતુ કુમારે તેની ચીંતા ક્યાં વિના હેલ્લું વાક્ય ઉચ્ચારી દીધું હતું :

'આજે એ કમલેશે માધવીને એક પત્ર આપ્યો ને જે નજરેાનજરે જોયું છે. તમે તપાસજો. એની પર્સમાં કે કોષ મોપડીમાં કદાચ પડ્યો હશે.'

કષ્ટલાસપાની સર્વ શક્તિ ત્યારે હરાઈ ગઈ હતી અને તેઓએ સોદાની પીટ ઉપર, માથું ઢાળી દીધું હતું. એમના હાથપગ તદ્દન ઢીલાં પડી ગયા હતા. કુમાર એ પછી રોકાવો નહોતો. કષ્ટલાસપા એને વધુ બેસવા તું કહી શક્યાં નહોતાં.

માધવીએ કુમારનું ધુપ ન જોવા માટે આંખો ફેરવી લીધી હતી, પરંતુ કુમાર ઝેરતું ને ખીજ વાવી ગયો હતો અને કષ્ટલાસપાના હૃદયની ચીંતાભરી લાગણીની ભૂમિ ઉપર પલકવારમાં જ તેજાંથી ને અંકુરો પણ કુટી ગયાં હતાં તેનાં અપદર્શનથી બચવા માટે તેા માધવી અસમર્થ હતી, પરંતુ એ ખીચારી તે જાણતી નહોતી એટલે કુમારની આંખથી પોતે અજાગી રહી શકી તેનો સંતોષ અનુભવતી ઝડપથી બંધવાનાં પત્રધિયાં ચડી દીવાનખાના માં દાખલ થઈ ગઈ !

પ્રકરણ ૨૮મું

દિવાસવખનાં દરથો સાચાં પડશે? કષ્ટલાસપા કહે છે : આ મનની બધી વાત એક અંતર્યામી જાણે છે ને ખીજ તારા બાપુજી હરિવલ્લભ કહે છે : માધવીની ચીંતા ઠોડા, એ તો છે ગિરિધરવેલી મીરાંનો જ અવતાર.

માધવી વિષે કુમારને યુજેથી લીધું સાંભળ્યા પછી કેલાસપાની વિચારશક્તિ લુપ્ત થઈ ગઈ હતી. કુમાર આંધી ચાલી ગયો તે અમલું જોયું હતું, છતાં તેઓ આંધી ઉઠી શક્યાં નહોતાં. લાંબાં સમય સુધી તેઓ એ જ અવરથમાં સોદા ઉપર કદાચ પડી રલાં હોત પરંતુ દીવાનખાનામાં કોષ આવે છે એવો ભાસ થતાં એમણે આંખ ઉઘી કરી અને માધવીને જોતાં તો આખા દેહમાં એક કંપારી આવી ગઈ. કેલાસપા આ સ્થિતિ સહન કરી શક્યાં નહિ. માધવી ચીંતાભરી નજરે એમની આંખે જોતી નજીક આવતી હતી લાં તો તેઓ પોતાના શરીરને અંચલે આંખી ઉભાં થયાં અને માધવી તરફ દષ્ટિ રિચર કર્યા વિના, લગભગ ઠોડાતાં હોય એ રીતે, પોતાના આરડામાં ચાલી ગયાં.

માધવી આ જોઈ સ્તબ્ધ બની વચ્ચે જ ઉભી રહી ગઈ. પહેલી પળે તો એને કંઈ સમજાયું નહિ, ખીજ પળે વિચાર આવ્યો. ખીજ ખુંડમાં કંઈ બન્યું હશે; એ પછી પિતાજીના વિચારનું એક મોઝું આવ્યું, પરંતુ એકેય અનુમાન ઉપર મન રિચર થયું નહિ. એણે પિતાજીના ખુંડ તરફ નજર કરીને જાણી લીધું કે તેઓ હજી આવ્યા નથી. બસ, તરત જ એની કલ્પના કુમાર તરફ વળી : 'એણે જ બાને બહેકાવ્યાં હશે, મારી વિરૂદ્ધ કંઈક કહ્યું હશે, પણ એમાં શે મન આગળ વધ્યું નહિ, દલીલ સ્ફુરી : 'પણ એ કહી શું શકે? એ શું જાણે છે? કમલેશ સાથે ક્યાં એને હશેા પરિચય છે?'

માધવી મૂંઝવણમાં પડી ગઈ. કેલાસપાની પાછળ જઈ બધું જાણવા ની ઇચ્છા થઈ, પણ અંતરમાં બધ લાગવા માંડ્યો એ અટારીમાં જઈને ઉભી રહી. દીવાનખાનામાંજે દાખલ થઈ લારે કેલાસપા તેને જોઈ ને રીતે ચોંક્યાં હતાં તે દસ્ય નજર સાંમે આવી અચ્છું. પછી તેઓ આંખ ન મેળવી શકતાં હોય એમ આડું જોઈ ગયાં ને આગમાંથી બચવા આગતાં હોય એમ ચાલી ગયાં તેનું સ્મરણ થઈ આવ્યું. માધવીને ખાતરી થઈ કે ને કંઈ બન્યું છે તે તેને જ કારણે બન્યું છે...અને ઘડી પહેલાં કુમાર અહીં જ હતો! એના દિલમાં એર પેદા થયેલું છે, જેમ એણે કુમાર સામેથી ધુપ ફેરવી લીધું હતું તેમ એ

પણ ખીજ જાણ્યું જોઈ ચાલી ગયો હતો. માધવીને થયું : 'કુમારના મનમાં પાપ ન હોય તો તે એ રીતે જાય નહિ, કટાક્ષનાં થોડાં વચ્ચેા સંબળાવ્યાં વિના પણ એ રહે નહિ.'

'શું કહ્યું હશે કુમારે?' પ્રશ્નની સાથે જ મન બપથી ઘેરાવા લાગ્યું : 'એણે અમને ફરીને જોયાં હશે? કોલેજમાંથી કંઈ માહિતી મેળવી હશે?...તરલિકા કે ખીજ કોષનેા પરિચય કેળવ્યો હશે?...મને ઠોરેલ માં જતી જોઈ હશે?' માધવી આ પ્રશ્નોના સ્પષ્ટ ઉત્તર તો ન મેળવી શકી, પરંતુ પ્રત્યેક પ્રશ્ને જવાબી માત્રા વધારી દીધી. કંઈ બન્યું નહોતું છતાં એણે દીવાનખાનામાં નજર કરી ને ખીજ પળે કેલાસપાના આરડાં તરફ પણ એની દષ્ટિ ગઈ. એણે જોયું તો કેલાસપાએ પોતાનાં ખુંડનાં ખારણાં એટલાં સમયમાં વાસી દીધાં હતાં. માધવી એ જોઈ ખળભળી ઉઠી. કંઈક કરી નાખવા મન ઉત્સુક બન્યું, પણ કરવું શું તે એને સૂઝ્યું જ નહિ. બહાવરી આંખે એણે ચારે બાજુ નજર ફેરવવા માંડી.

અચાનક કમલેશના પત્રનું સ્મરણ થયું ને બપની ધુનરીથી તે બચી શકી નહિ. વીજળાની ઝડપે એ પોતાના આરડામાં ઠોડી ગઈ. કોલેજ થી આવીને પર્સ તથા યુરતકો ટેમલ ઉપર જ મૂકી દીધાં હતાં. એણે પર્સ ઉઘારી જોયું તો પત્ર અંદર જ હતો. સાથે કળાટની ચાવી પણ હતી. બચબાકુળ નજરે આસપાસ જોઈને એણે કળાટ ઉઘાડ્યો, વાંકી વળી નીચેના ખાનામાં એ પર્સ મૂકવા જતી હતી લાં આરડાના ખારણા સાથે કોષક અથડાઈ હોય એવો અવાજ આવ્યો. માધવી ફૂંચ ઉઠી. પર્સ હાથમાંથી પડી ગઈ.

એણે જોયું તો કેલાસપા મહાપ્રયત્ને શરીર રિચર રાખી અંદર આવવા મથતાં હોય એમ દેખાડું. કેલાસપા ની વિકળ દષ્ટિ માધવીની પર્સ ઉપર પળવાર રિચર થઈ હોય ને તરત જ બધ અને આશ્ચર્યથી એમની આંખો પંડાળી બની હોય એમ માધવીને લાગ્યું. એણે-ઝડપથી પર્સ ઉપાડી કળાટમાં મૂકી તેનું ખારણું વાસી દીધું, પણ મનની વિકળતા તે છપાવી શકી નહિ.

કેલાસપા ધીમા પગલે અંદર દાખલ થયાં, આંખે અંધારા આવતાં હોય તેમ સહેજ નજીક આવી માધવીને

પલંગનો એમણે ટેકા લીધો. માધવી થી હવે રહેવાયું નહિ, દોડીને કેલાસખાં ને તે વળગી પડી. -

કેલાસખાં ઈલાતાં કહે બોલ્યાં :

‘માધવી’ આ સાચી વાત છે? કુમારે કહ્યું તે બધું ખરું છે?’

માધવી નાણીથી ઉતર આપી શકી નહિ. પરંતુ તેની આંખોએ સંમતિ ઉચ્ચારી દીધી. એનાં વ્યાપેલો ભગ અને તેની પાછળ છુપાયેલાં આંસુ કેલાસખાંએ નેહ લીધાં. તેઓ ધીરે થી બોલ્યા :

‘બેટા! ધરનો, કુટુંબનો, તારા બાપુજનો વિચાર ન કર્યો?’

માધવી બોલી શકી નહિ. એણે પોતાનું મરતક માની છાતી ઉપર દયાની ઠીપું.

‘તું બણે છે, હું શું કહેવા માયું છું?’ કંઈક સ્વસ્થ બવાળે કેલાસખાં બોલ્યા.

- માધવીએ એ જ સ્થિતિમાં રહી જવાબ આપ્યો : ‘બધું’ છું.

‘કુમારે ગને બધું કહ્યું’ કહલાસખાં બોલ્યાં. માધવીના દિલમાં જ્ઞાસા પ્રગટી, બયનાં વાદળ વિખેરવી મયતી હોય એમ કહલાસખાંની સામે નેહ તેણે પૂછ્યું :

‘શું કહ્યું કુમારબાઈએ?’

કહલાસખાં જવાબ આપવાને બદલે કંઈ આશ્ચર્યથી માધવી સામે નેહ રહ્યાં. માધવી એ દષ્ટિ ઝીલી શકી નહિ. એ પછી કહલાસખાં પલંગ ઉપર બેસી ગયાં, હાથ લાંબો કરી એમણે માધવીને પશુ ખેંચીને પાસે ખેસાડી : પછી ધીમા સ્વરે બોલ્યાં :

‘મારી જાણેથી એ બધું બોલાશે નહિ, મારી માધવી એવું કરે જ નહિ એમ મારે અંતરાત્મા કહે છે, પશુ કુમારે તો રજેરજ વાત મને કરી છે, એ ખોટી ન હોય.’

માધવી આંખો ઉચી કરી શકી નહિ.

‘સાચું કહે, માધવી! એણે તને કામળ લખ્યો છે?’

માધવી કંપ અનુભવતી સહેજ પાછી હટી ગઈ.

‘તો કુમારની એકએક વાત સાચી!’ અંબીર સ્વરે કહલાસખાં બોલ્યાં. પળવાર ની શાંતી પછી ઉમેયું : ‘તો અમારે માટે હવે ઝુરી ઝુરીને મરવાનું બાકી રહ્યું!’

માધવી સદન કરી શકી નહિ, એણે ફરી માના ખોળાને આશ્રય લીધો. કહલાસખાંનો હાથ એના મરતક ઉપર હતો, પરંતુ તેમાંથી વાસ્તવ્ય નહોતું અરવું, લોહીની ગતિમાં થયેલા ફેરફારથી એ હાથ ધ્રુજતો હતો, મોઝ વાર એની મુદ્રી ખીંચાઈ જતી હતી ને કોઈ વાર તે ખેંચાતો હતો!

અવાનક તેઓ બોલ્યાં : માધવી એકવાર તારી જાણેથી મને જવાબ આપ, એ વાત સાચી છે? મોઝ પર

પ્રાંતનો વિદ્યાર્થી...એની સાથે તું નાટકમાં ઉતરવાની હતી...એ કવિ છે...અહીં એનું કોઈ નથી...તારી ને એની વચ્ચે લાગણીના સંબંધ...’

કહલાસખાં વધુ બોલી શક્યાં નહિ, એમનું શરીર પશુ ઢળી પડ્યું હોય એમ માધવીને લાગ્યું. માધવીએ માંયું ઉચું કહ્યું. કહલાસખાંના ચહેરા ઉપર એણે નજર નાંખી તો આંધી લોહી ઉડી ગયું હોય એવું લાગ્યું. માધવીની આંખે પ્રથમ કમક માં આવ્યાં.

કહલાસખાં વિલાપવા મુખે ને દરજત હોઈ મહા પ્રયત્ને બોલ્યા : ‘માધવી, એક વાર તારે જોએ જ કહે, એ વાત સાચી છે કે ખોટી?’

‘સાચી છે, બા!’ માધવી બોલી ને એણે બે હથેળીની વચ્ચે મુખ છુપાવ્યું. આંસુને ખાળવાનો પ્રયત્ન મિથ્યા નીવડ્યો. શ્વાસની ગતિ વધી ગઈ ને હુસકાં પણ રોકી શક્યાં નહિ.

કહલાસખાં ઉભાં થયાં પણ આગળ વધી શક્યાં નહિ. માધવીને ગોદમાં છુપાવવા મયતાં હોય એમ તેની પાસે રિથર થઈ ગયાં. રહેવાયું નહોતું એટલે બોલ્યાં :

‘બેટા એટલું જ ન વિચાર્યું’ કે તારા બાપુનું શું થશે? માનું શું થશે? આ ધરનું શું થશે?...તારા બાપુ તો ખીચારા એમ માને છે કે તું ભગવાન શ્રીકૃષ્ણની મીરાં છે, તારાં લગન દરિવર સિવાય ખીજ કોઈ સાથે થાય નહિ...મારી ચીંતાને લખનેજ તેઓ ખીજો વિચાર કરતા હતા...તે’ આ શું કહ્યું?’

કહલાસખાં છેલ્લું વાક્ય ઉચ્ચારતા લમભગ ચીસ પાડી અયાં. એ જ વખતે ધરનો વિદ્યાસુ નોકર બારણામાં આવીને બોલ્યો : ‘બાપુજી આવી ગયા છે. તબિયત જરા નરમ છે, બાને બોલાવે છે.’

કહલાસખાં તરત જ માધવી પાસેથી ખરયા ને ચહેરા ઉપરનાં બાવં છુછી નાંખવા માગતા હોય એમ એણે મુખ ઉપર હાથ ફેરવ્યો. સાડીના છેડાથી આંખો છુછી સ્વચ્છ કરી. માધવી મૂઠ અવરયામાં એમ જ બેસી રહી. કહલાસખાંએ એની સામે નેચું ને પગવું ઉપાડ્યું. તરત જ આર્તસ્વરે માધવી બોલી ઉઠી :

‘બા, બાપુજને કહેતા નહિ, હવે કદી હું એને મળીશ નહિ, કોઈ જાતનો સંબંધ રાખીશ નહિ.’

કહલાસખાં થોભ્યાં ને નજીક આવ્યાં : ‘તું કહેશે તો એમને અલારે નહિ કહું, પશુ એમનાથી છાનું તો કેમ રખાય માધવી? મનની બધી વાત એક અંતર્ધામી બણે ને ખીજ તારા બાપુજી!’

માધવી બય, આશ્ચર્ય, દતારા ને લાચારીના બાવો સાથે કહલાસખાં સામે નેહ રહી. કહલાસખાંને નેત્રો

માં કચ્છા ઉભરાઈ આવી. એમણે ફરીને આંખો છુછી, પરંતુ તેઓ સાં થોભી શક્યાં નહિ. જતાં જતાં કહ્યું :

‘તારો નિશ્ચય હશે તો હજી પાછાં પમલાં બરાશે. તું બોળા છે, નિષ્પાપ છે, બૂલ થઈ ગઈ તો મન મજબુત કરી હવે તે સુધારી લેવી.’

કહલાસખાં અયાં એમનાં દુઃખની માત્રા કંઈક ઓછી થઈ હતી. માધવી એકલી પડી. વિકળ નેત્રે એણે આજુબાજુ નેહ ઓશિકામાં માંયું છુપાવી ઠીપું. વિચારનો ઉદય તો ચિત્ત પ્રદેશમાં થતો જ નહોતો.

ઉદય ઉપરનો માર અસલ બન્યો હતો. પિતાજી હવે ધરમાં હતા. કંઈ ઘડીએ તેઓ બોલાવે તે નકકી નહોતું. માધવીની મુંઝવણ ઘેરી બનવા લાગી ચારે તે ઉભી થઈ. બારી બહાર એણે નજર કરી તો રાતનું અંધારું આકાશમાં પથરાયું હતું, વચ્ચે તારાઓ શોભતા હતા, પરંતુ તેથી અંધારું ઓછું થતું ન હતું. માધવી બારણા સામે નેચું. ધીમેથી સાં જઈ એણે બારણાં બંધ કર્યાં ને પછાટ ખાતી હોય એમ ફરીને પલંગ ઉપર પડ્યું મૂક્યું.

—કેમરા:

સ્વેટ ન્યાયાધીશને પણ અવગણે છે

અન્યાય અને કલંક

ન્યાયાધીશ એ. એ. ડબ્લ્યુ. લ્યુકસ જેઓ ટ્રાંસવાલના માજી જજ હતા તેઓએ ન્યાયાધીશ ગી. એ. ડી. સ્કીનરના ઉપરી તરીકે નવા ન્યાયાધીશને નીમવામાં આવ્યા છે તેને “અન્યાય અને કલંક” તરીકે વર્ણવ્યું હતું.

વધુમાં તેઓએ જણાવ્યું કે, “ન્યાયાધીશ ફેમનને નીમવામાં આવ્યા છે તે કાયદાના ઇતિહાસમાં બહુજ ભડકાવનારી ખીના છે. કારણ અપીલ ટ્રાટ માં મી. ફેમનના ન્યાયાધીશ સ્કીનર ઉપરી હતાં. જે મી. ફેમન ઉપરી હોત અને તેમને ઉચ્ચી પદવી આપવા માં આવી હોત તો તે કાયક માનવા માં આવત.

ન્યાયાધીશ સ્કીનરે લાંબી સેવા ફેશને અરપી છે તેને બદલે તેમને આવી

રીતે આપવો એ અન્યાય બણાય. આનું પમલુ બંરવાનું કારણ તેઓ અરકારની રંગમેદની નીતીને સાથ નહોતાં આપતાં એ જ જણાય છે.

ખીજા પણ અપ્રસિદ્ધ થએલા આવા અન્યાયી બનાવો છે. આનો અર્થ એજ કે સરકાર ન્યાયાધીસોને પણ ડરાવી રહી છે. આ રીતે ન્યાયાધીસ ની સ્વતંત્રતા ઉપર હુમલો કરાયો છે અને તેમની પ્રતિષ્ઠાને અવમથવામાં આવી છે.

“ફેશને પ્રમાણીક રહી જેઓ સેવા કરે છે તેઓને આનું સરકાર તરફથી વલણ મળે છે તેથી સારા ન્યાયાધીશો ધુનીપનમાંથી રોડેશીયા ચાલ્યા બાય છે.”

સમાચાર સંગ્રહ

—બપોરે સુધં અરત પામે છે ચારે સાહિદી અરેખીયામાં ‘મધ્યરાત્રી’ હોય છે. આ પ્રાચીન દેશની ઇડિયાજોનું આધુનિકરણ થઈ રહ્યું છે છતાં પ્રાચીન કાળમાં હાયાયંત્રથી સમય જોવાતો તે પદ્ધતિ અહીં જળવાઈ રહી છે. સુધં આઘમે છે. ચારે ઘડીયાળમાં ૧૨ વાગે છે. આથી શ્રી નરેન્દ્રને બે ઘડિયાળ રાખવી પડી હતી. ડાખા કાંડા ની ઇડિયાળ બારનનો સમય બતાવે, બપોરે જમણા કાંડાની ઘડીયાળ સૌદી અરેખીયાનો સમય બતાવે છે.

—૨૫૦૦મી શુદ્ધ ભગવાનની નિવાર્ણ તીથીએ ડીબેટના બે મોટા “શામા” ધર્મચૂક્રો સરકારના આમંત્રણથી ન્યુ દિલ્હી આવી પહોંચ્યા હતા. તેઓ હીંદના ઇતિહાસીક રચણા અને અંધીજની સમાધીના દર્શન કરશે હીંદનાં લોકરે અને પોલીટીકલ ઓપીસર આપા સાહેબ પંતે હિમાલય ઓળંગી હીંદની સરહદપર આવતા તેઓને સલામી આપી હતી.

—યુગાન્ડાના પ્રધાન હીંદની મુલાકાતે ગયા છે અને હીંદના જાણુવા જેવા રચણાની મુલાકાતે લેશે. વર્તમાન પત્રોને જણાવતાં એમને જણાવ્યું હતું કે તેઓ આશા રાખે છે કે, હીંદ પાસેથી તેમને નવા વિચારો અને આદર્શો મળશે.

—ચીનના ૧૩૩ પ્રધાન ચાઉ-એન-લાઇ હીંદની મુલાકાતે આવ્યા છે. ૨૮મીએ એઓ દીલ્હી આવ્યા, ત્યારે એમને ભગ્ય સરકાર થયો હતો. એમની પર પુષ્પવૃષ્ટિ થઈ હતી, અને લાખોની મેદનીએ એમની જળના નાદોથી આકાશ મળવી મુક્યું હતું. એમને વધાવવા દુરદુરને આમંત્રેથી ખેડુતો અને ગ્રામજનો આવ્યા હતા.

સામાજિક ખબરો

[આ હોલનોમાં છપાતા ખબરો અમને વ્યક્તીઓ તથા સંસ્થાઓ તરફથી મોકલવામાં આવેલા હોય છે. વ્યવસ્થાપક.]

સ્વ. શ્રી હુદલભલાઇ ભીખાભાઇ.
ઇસ્ટ લંડન, અવસાન ૨૧-૧૧-૫૬.

આભાર
શ્રી ત્રેમાભાઈ દુલ્લભે પોતાના સ્વર્ગસ્થ પિતાશ્રી હુદલભભાઈ ભીખાભાઈની પ્રુપ્પ સ્મૃતિમાં દાન રૂપે ૫૫-૦૦ ગીની કરતુરખા શોળા ફિનીક્સ ને આપી હતી. જેમાંથી તેમની ઇચ્છા અનુસાર બાળકોને જલેખી

અપાઈ હતી. શાળાના શિક્ષકો અને /આન્ડી તેને માટે તેમનો અંગ્રે આભાર માને છે.

ઇસ્ટ લંડનના શ્રી દુલ્લભભાઈ ભીખાભાઈના અવસાન વખતે "રીથ" ન લેતા તેના નાણા ભેગા કરવામાં આવ્યા હતાં જે રૂ૩-૪-૧૦ થયા હતાં. જે નાણા દાન પેટ વાપરવામાં આવ્યા હતાં.

જરા હસો

પિતા:-રમેશ હવે ઉક તને ખબર છે કે તારા જેટલા ગાંધીજી હતાં ત્યારે શું કરતાં હતાં?

બાળક:-ના, પણ મને ખબર છે કે તમારા જેટલા હતા ત્યારે શું કરતાં હતાં.

દિલીપ:-શ્યામ તે બેડમાં માવાતું મૂકી દીધું છે?

શ્યામ:-હા! કારણ એક રવીવારે હું માદો હતો એટલે જઈ નહોતો શક્યો અને લોકોએ અલીનંદન સાથે ખુશાલી વ્યક્ત કરી કે તમારા વાજી તમે સમા કરાવ્યા તે સાઈ કયું છે.

—અમદાવાદના ઠારપોરેશનના દવાખાનાંએ અને હોસ્પિટલે નક્કી કર્યું છે કે માસીક ૧૨૫ રૂપિયા સુધીની માસીક આવક વાળાંઓ ને મફત સારવાર આપવી. આ પહેલાં આ દવાખાનું અને હોસ્પિટલ માસીક ૭૫ રૂપિયા આવકવાળાંને મફત દવા, અને સારવાર આપતું.

—મદ્રાસની પાસે અરિયાહુને ખાતે ૧૭૦ માણસો જેમાં માર્મો ગયા, અને ૨૬૦ ઘાયલ થયા. એવા બયાનક રેલ્વે અકસ્માતને પરિણામે રેલ્વે પ્રધાન શ્રી લાલબહાદુર શાસ્ત્રીએ રાજીનામું આપ્યું છે. અને એ રાજીનામું મંજૂર થયું છે. લોકસભાના ત્રીજા જેટલા સભ્યોએ એ રાજીનામું ન સ્વીકારવાની પ્રમુખ તથા ઉપ-પ્રમુખને વિનંતી કરી છે, અને જણાવ્યું છે કે અત્યારે એમ ના જેવા પ્રમાણિક તથા કાર્યદક્ષ માણસની ઘણી જરૂર છે.

—ચરખાસંઘ અને મધ્યસ્થ સરકાર તરફથી અંબર ચરખા માટે પરિશ્રમીઓ કાઢવામાં આવ્યાં છે અર્થાત અંબર ચરખાનું શિક્ષણ લઈને રોજની આઈ આની સહેલાઈથી કરી શકે તે પછી રોજને એક રૂપિયા કમાઈ શકે છે.

—નિષ્ણુતોએ પોરબંદરને બધી હવામાં સલામત એવું બંદર શી રીતે બનાવાય તેની તપાસ હાથ ધરી છે, અને એ માટે મધ્યસ્થ સરકારે એક

કરોડ સીરોર લાખ રૂપિયા મંજૂર કર્યાં છે.

—અમદાવાદ સુખરાઈ અગીવાર કરોડ રૂપિયા ખર્ચ શહેરના મંદા વિસ્તાર નાશુત કરવાને છે. આ માટેની યોજનાનું ઉદ્ઘાટન કરતાં કેન્દ્ર સરકારના મંત્રી જગજીવન ભાઈએ જણાવ્યું હતું બંગીનો સામાજિક દરજ્જે આજે સૌથી ઉતરતો છે. જે કે સમાજનું એ અત્યંત ઉપયોગીમાં ઉપયોગી કાર્ય કરે છે. તે કામ કરવા આજે ખીલું કોઈ દેશમાં તબયાર નથી.

—ત્રિસતું વાર્ષીક અધિવેશન ઇંદોર ખાતે ખીજ તથા ત્રીજી જન્યુઆરીને દીને મળશે.

—બેંગલોર ખાતે પ્રજા સમાજવાદી પક્ષનું અધિવેશન મળ્યું હતું. જેમાં ઇજીપ્ટ પર આક્રમણ કરવા માટે ક્ષીટને ઇજીપ્ટને વળતર આપવું નોંધ્યું. હીંદિ રાષ્ટ્રસમુહ (Commonwealth) માંથી નીકળી જવું નોંધ્યું, એવો ઠરાવ કર્યો હતો. અધિવેશનની બેઠક હજી ચાલું છે.

—પરદેશી મોટરની આયાત હીંદમાં બંધ કરવામાં આવી છે.

—કામી ભાવનાને ઉશ્કરેં એવા અખબારોને સખત દંડ દેવા મધ્ય સરકારે લોકસભામાં કાયદો રજૂ કરવાની છે એવી કાયદા મંત્રીએ જાહેરાત કરી હતી.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલએશીયા લીમીટેડ

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જીંદગીનો વિમો એ ખરી બાંધધરી છે.

વધુ વગત માટે લખો યા મળો :

સમાચાર સંગ્રહ

—આસામના નામા બળવાખોરોને પાસેનાં કોષ પરદેશી રાજ્યોની મદદ નથી એમ આને મોક્ષભાગમાં જાહેરાત કરાઈ હતી. એમના નેતાઓએ જે હથેલીયારો સરકારને હવામે ક્યાં છે. તેમાં ૬૫ રાઇફલ, એક બંદુક ૩ સ્ટેનગન છે.

—ડીસેમ્બરની પહેલી તારીખે “શાંતી દીનના ટેલિઓનો દીન” રાખવામાં આવ્યો હતો. જે સમસ્ત દુનિયાના શાંતી ચાહકોએ ટેલિમાં રહેલા તેમના સાથીઓને યાદ કરી ક્રિસ્ટમસનો શુભે ન્હાઓ મોકલાવી હતી. ટેલિમાં

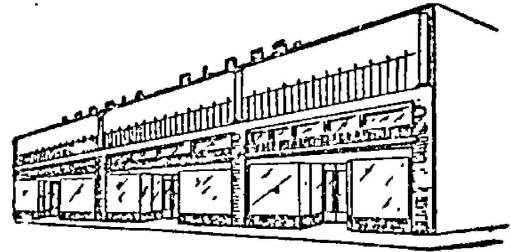
લગભગ ૮ વરસ થયા શાંતી માટે નેલમાં છે.

—પહેલી બાળકોની પ્રીટમ “જલ દીપ” દીલ્હીમાં હુંક મુદતમાં ખતાવવા માં આવશે.

—ગોવાનીજ માતાઓએ દીંદની સ્વતંત્ર ભૂમીપરથી પોર્ટુગાલના પ્રમુખની પત્ની ને અપીલ કરી જણાવ્યું છે કે, “માનવની” સદન શક્તીને મર્યાદા હોય છે. આથી મોટું થાય તે પહેલા ગોવાની ભૂમી મુકી પોર્ટુગીઝો આલ્યા જાય તે સારું- ખ્રિસ્તી ધર્મના શીક્ષણ મુજબ શાંતીથી ગોવાની ભૂમી પરથી આલ્યા જાય.”

K.M. Loodhia & Co.

Manufacturing Jewellers and General Dealers

22 ct Jewellery made to order in latest designs

બાવિસ કેરટ

સોનાના ઢાગીના ખાસ અમારી જાતી દેખરેખ નીચે અમને અપાયક હામ સંતોષ પામે એવા રીતે કરીયે છીએ.

નેકલેસ, જુદી જુદી ડીઝાઇનની બંગડી અછોડા, સાડીની પીન, વીંદી બકલસ જેરોંગ વીગેરે બનાવીએ છીએ.

106 Prince Edward Street, Durban.

Phone 332651 P.O. Box 1549 Tel. Add ENBEEDEE-

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

33 West Street, JOHANNESBURG.

MANUFACTURERS OF LADIES' & GIRLS' STRAW & FELT HATS WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

રેશમી તેમજ સુવરાડ કાપડ, લુલન જર્સી, લુલ, બાળકો માટેનો જાત જાતનો માલ, ઘર વપરાશ માટે તેમજ લગાદિ પ્રસંગોએ સણગાર માટે રીબન વગેરે માટે અમારે લ્યાં પ્રયમ તપાસ કરવા બલામણુ છે.

માસ્ટર બ્રધર્સ (પ્રા.) લીમીટેડ

૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, જોહાનીસબર્ગ.

પોસ્ટલ ૧૫૪૯.

ભારતના જાણીતા મેગઝીનો આવ્યો છે

	શી.	પે.
સુદર્શન	૧	૦
ચરખત	૧	૦
તંદુરસ્તી	૧	૦
હીરાકની	૧	૦
વીશ્વવીજાન	૨	૦
ધન ચક્ર	૧	૦
ધુમકેતુ	૧	૬
આનન્દ	૧	૩
ધી ધ્વજી ઇંગ્લીશ ટીચર (ભાગ ૧ થી ૬)	૭	૬

★

Obtainable At Our Only Address:

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS.

Corner Grey & Lorne Streets

286 Grey Street,

Phone: 26070.

DURBAN.

★

P.O. Box 2156 Tel. Add.: "Bhaisons" Phone: 28298

K. HARIBHAI

(ESTABLISHED 1905)

Wholesale Produce and General Merchant.

Importer of all kinds of Eastern Produce.

We buy all kinds of S.A. Produce for Cash.

Special offer of the following best quality Imported goods. (Open Stocks)

No. 1. Oily Toordhall	per lb.	F/Grade Loose Tea	per lb.
" Chana dhall ...	1/3	Severdhanī Sopari ...	4/3
Pure Chanaflour ...	1/1d.	S.B. Nuts No 2. ...	7/-
" Urad Flour ...	1/7	Jeera ...	2/6
" Urad Dhall ...	1/7	Variari (Soomph) ...	2/-
Moong Dhall	1/3	Mustard Seeds ...	2/-
Whole Moong	1/1	Methi Seeds ...	1/3
Whole Urad ...	6d.	Whole Lhana ...	1/3
Special Peadhall	6d.	Jaggory (Gor) ...	1/3
Ordinary Peadhall	10d.	Pure Chillie Powder ...	3/-
Egyptian Rice	7d.	Pure Haldi Powder ...	2/-
Whole Bk. Masoor	10d.	Cocoanuts (Fresh Watery)	47/6 per bag of 75
Masoor Dhall Red	7d.	ALL ORDERS TO ACCOMPANY CASH	
Tamarind (Amlī)	1/-		
	3/3		

Prices f.o.r. Durban.

We are Stockists of all varieties of Dried Beans.

We supply best Natal Ginger—Price on application.

Prompt attention given to Country orders.

Trade inquiries invited.

Note our Add.: 81 Victoria St., DURBAN.

Jethalal's Mithai House

and

Vegetarian Caffetaria

86 Queen Street, Durban.

Telephone : 27780 — P. O. Box 2043.

Tel. Address: "SWEETMEATS"

અમારે ત્યાંથી બધી જાતની ચોખ્ખા ઘીની બનાવેલી શુદ્ધ મીઠાઈ મળી શકશે.

* * * * *

આખો દિવસ વેલ્ટેરીઅન ભોજન મળી શકશે.

* * * * *

લગ્ન પ્રસંગે તેમજ પાર્ટીઓ માટે જમણુની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * * *

હોલ શુભ પ્રસંગે ભાડે મળી શકશે.

* * * * *

બોર્ડિંગ અને લોજીંગની સગવડ

કાયમી બોર્ડિંગને ખાસ પસંદગી આપવામાં આવશે. વિદ્યાર્થીઓ અને શિક્ષકોને વધુ પસંદગી આપવામાં આવશે. હાલમાં તે માત્ર પુરૂષ વર્ગને જ લેવામાં આવશે. ઓરડાઓમાં નવું અને આધુનિક ઢબનું ફર્નીચર રાખવામાં આવેલું છે. દેશમાં જતાં અમર તે દેશમાંથી આવના ઉતારૂઓ માટે કુટુંબને રહેવા માટે રહેવાની તેમજ ખાવાની સગવડ કરી આપવામાં આવશે.

* * * * *

અમે દેશી સેવરધની ચોપારી સેકેલી, અને કાચી તેમજ ઘાણુની દાળ, ખારેક, પિસ્તા, અને ચારોલી, વિગેરે રાખીએ છીએ.

* * * * *

ઘરનું-આથેલું અથાણું અને સારી જાતની સાપડ હંમેશાં તઈયાર હોય છે.

* * * * *